

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Jakub Elliot Míl

Profesní etika soudců v České republice

Role sociálních sítí v životě soudce

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Tomáš Friedel, Ph.D.

Katedra: politologie a sociologie

Datum vypracování práce: 24. 1. 2023

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 110 981 znaků včetně mezer.

V Praze dne

.....

Jakub Elliot Míl

Obsah

Úvod	5
1 Etika a morálka.....	7
1.1 Etika.....	7
1.2 Morálka	8
1.3 Předporozumění a kulturní podmíněnost.....	8
2 Profesní etika.....	10
3 Profesní etika soudců.....	12
3.1 Předpoklady pro výkon funkce soudce.....	12
3.2 Profese soudce v kontextu doby	13
3.3 Povinnosti soudce obecně.....	15
3.4 Nezávislost soudce	16
3.5 Nestrannost soudce.....	18
3.6 Mimoprávní aspekty vlivu na soudce.....	20
3.7 Korupce a platy soudců	22
3.8 Základní principy a jejich odraz v mezinárodním právu.....	24
3.9 Inkompatibilita	26
4 Sociální sítě a jejich vliv v současnosti	28
4.1 Vymezení pojmu a kategorizace	28
4.2 Použití a potenciál sociálních sítí	30
4.2.1 Sociální sítě a vzdělávání	31
4.3 Negativní aspekty sociálních sítí.....	32
5 Život soudce na sociálních sítích.....	36
5.1 Etický kodex Soudcovské unie České republiky.....	36
5.1.1 Etické meze působení soudce na sociálních sítích	38

5.2	Etický kodex Nejvyššího soudu České republiky	41
5.3	Judikatura Ústavního soudu	42
5.4	Východiska pro posouzení jednotlivých případů a povaha vztahů uživatelů sociálních sítí 44	
	Závěr.....	50
	Seznam použitých zdrojů	51
	Název diplomové práce v českém jazyce, abstrakt v českém jazyce a 3 klíčová slova v českém jazyce	59
	Název diplomové práce v anglickém jazyce, abstrakt v anglickém jazyce a 3 klíčová slova v anglickém jazyce	60

ÚVOD

Soudci při výkonu své profese rozhodují o právech a povinnostech druhých. Pro společnost a zachování jejího právního řádu představují každý den nesmírně důležitou roli. Proto se od soudců očekává nejen dodržování právních norem, nýbrž také psaných i nepsaných pravidel a principů etických. Opačné chování by mohlo způsobit zásadní narušení důvěry veřejnosti v soudní moc.

V této práci tedy nejprve pojednáme o samotném pojmu etika, o tom, jak se etika utváří a co tato pravidla v daném prostoru a čase formuje. Poté se zaměříme na profesní etiku soudců v České republice a psané kodexy nebo doporučení doposud vzniklá.

V posledním desetiletí došlo ke zcela zásadnímu rozvoji tzv. sociálních sítí, tedy online platform pro komunikaci, tvorbu a sdílení obsahu. Současné generace studentů právnických fakult se stanou prvními, které od útlého věku v mnohem větší míře než jejich předchůdci tyto sítě užívají, komunikují prostřednictvím nich se svými blízkými, přáteli a známými, sdílejí na nich vlastní nebo cizí obsah různého charakteru, a to veřejně, nebo pro omezený okruh svých kontaktů v rámci dané platformy.

Ze sociálních sítí lze mnohdy získat velké množství informací o daném uživateli včetně jeho názorů na různá společenská témata, případně o způsobu života daného jedince v širším kontextu apod. V rámci těchto platform však také nevyhnutelně dochází k tvorbě vzájemných kontaktů (dnes studentů, v budoucnu právníků, advokátů, soudců či příslušníků jiných profesí).

Pro současné a budoucí soudce tedy vyvstává řada otázek. Jaký obsah na této síti je vhodné sdílet veřejně, jaký pouze pro omezený okruh svých kontaktů a jaký vůbec nesdílet? Jak na sociálních sítích interagovat s jinými uživateli a jimi vytvářeným obsahem? Jaké informace je bezpečné nebo vhodné na těchto sítích zveřejnit? Nebo také jakým způsobem edukovat soudce ohledně správné praxe používání těchto platform?

Nutno uvést, že ačkoliv můžeme na první pohled vidět spíše možné negativní aspekty života a chování soudců na sociálních sítích, jedná se zároveň o nástroj s velice vysokým potenciálem pro možnou osvětu, pro zvyšování právního vědomí veřejnosti apod. Definičním znakem sociálních sítí je, že všechny obsah na ně publikovatelný je za jistých okolností přístupný veškerým uživatelům dané sítě, anebo dokonce všem uživatelům internetu. Soudce tedy prostřednictvím nich nepůsobí pouze na svoje

okolí a osoby, s nimiž se dostane do kontaktu v rámci výkonu své profese, ale také na výrazně širší okruh osob.

V následujících kapitolách se budeme věnovat pravidlům a doporučením pro užívání sociálních sítí, přičemž budeme vycházet i ze zdrojů a příkladů zahraničních.

Cílem této práce by kromě vymezení základních pojmů měl být rozbor etických pravidel pro užívání sociálních sítí a úvaha nad jejich vhodností a přiléhavostí vzhledem k potřebám současnosti a budoucnosti.

1 ETIKA A MORÁLKA

Abychom se mohli přiblížit k tématu práce a věnovat se konkrétním problémům a otázkám, musíme nejprve uvést základní terminologické pojmy, s nimiž budeme dále v textu pracovat.

1.1 Etika

Anzenbacher samotné slovo etika (z řeckého *éthos*) popisuje jako místo pastvy nebo stáj zvířat, přeneseně na člověka pak jako místo bydlení, přičemž tímto se snaží demonstrovat sociální kontext etických jevů.¹ Herzogová vymezuje tento pojem jako „*mrav, zvyk, obyčej, nebo charakter*“ a uvádí, že etika „*se chápe jako termín, který slouží k označení vědní disciplíny, která se zabývá studiem mravního chování, mravního cítění, mravních hodnot a norem, mravních povinností.*“² Od pojmu etika je tedy podle některých autorů nezbytné odlišovat pojem morálka, jež je předmětem etiky jako vědní disciplíny.³ Shodně i jiní autoři poukazují na nutnost definičně správně odlišovat oba zmíněné pojmy, morálka je pak označována jako „*určitý systém principů, pravidel, ctností a hodnot.*“⁴ Thompson stručně popisuje, že „*etika se zabývá tím, co je správné a nesprávné; zkoumá mravní rozhodnutí lidí a způsoby, kterými se je snaží odůvodnit.*“⁵ Tohoto vymezení se budeme v této práci primárně držet. Přílehlavou definici představuje Jankovský, který píše, že „*etiku lze vnímat jako praktickou filozofii reprezentující vztah člověka ke světu.*“⁶ Podle dalších zdrojů můžeme za synonymum etiky „*považovat v Čechách méně používaný název morální filozofie, který zavedl M. T. Cicero (philosophis moralis – z lat. mos, mores = mrav, mravy) a který v lat. antice a ve scholastické filozofii nahrazoval označení e. [etika]*“⁷

---

¹ ANZENBACHER, Arno. *Úvod do etiky*. Praha: Academia, 2001, c1994. ISBN 80-200-0917-5. S. 17-18

² HERZOGOVÁ, Zuzana. *Základy filosofie a profesní etiky*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997. ISBN 80-859-8142-4. S. 99.

³ JANKOVSKÝ, Jiří. *Etika pro pomáhající profese*. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-725-4329-6. S. 21-22.

⁴ SOBEK, Tomáš. *Právní etika*. Praha: Leges, 2019. Teoretik. ISBN 978-80-7502-333-9. S. 11.

⁵ THOMPSON, Mel. *Přehled etiky*. Praha: Portál, 2004. Filozofie (Portál). ISBN 80-717-8806-6. S. 11.

⁶ JANKOVSKÝ, pozn. 3, s. 21.

⁷ Etika. *Sociologická encyklopedie* [online]. 2020 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Etika>.

1.2 Morálka

Etymologicky má pojem morálka základ ve slovu „mos“, kterému rozumíme nejčastěji jako „mrv“.⁸ „Morálka představuje historický soubor hodnot, ideálů a představ, které specifikují mravní nárok určitého společenství či sociální skupiny.“⁹ Výše uvedené je pak po člověku vynucováno a předpokládá se taktéž určitá schopnost člověka rozlišovat mezi takovým jednáním, které představuje dobro a které zlo.¹⁰ „Právě ve vztahu jedince k morálce se utváří jeho sociální identita vůči společnosti, v níž žije.“¹¹ Sokol popisuje, že pro člověka je typické, že každé svoje jednání nějak reguluje, ovšem podstatně náročnější je rozlišit, čím se při této seberegulaci řídí a čím je veden, přičemž jednotlivé proudy, resp. roviny seberegulace nemusí podle něj být vždy v souladu; tyto roviny pracovně pojmenovává jako „společný mrav“, „individuální morálka“ a „etika“.¹² Jankovský rozlišuje mravnost a morálku, kdy první uvedený pojem vykládá jako míru souladu chování určitého člověka s jeho svědomím, „mravnost však nelze objektivně posuzovat, neboť žádný člověk není schopen průkazným způsobem nahlédnout do svědomí jiného člověka;“ kdežto morálka, tedy soubor daných norem, hodnot, idejí, vzorů či představ „plní funkci poznávací (interpersonální vztah, vztah ke společnosti), regulativní (chování člověka) a humanizační (zvyšování člověka, lidskost).“¹³ Huber rozvádí, jak se pojmem etika a morálka někdy přiřazují „dimenze správnosti a dimenze dobra“, nicméně poté uzavírá, že „rozlišení mezi ‚morálním‘ a ‚etickým‘ užíváním praktického rozumu je v zásadě jasné, ale neprosadilo se. Běžné užívání slov ‚morálka‘ a ‚etika‘ je i nadále mnohoznačné.“¹⁴

1.3 Předporozumění a kulturní podmíněnost

Skutečnost, že mravní slova v běžné řeči používáme k hodnocení sebe nebo ostatních, dle Anzebachera svědčí o jistém předporozumění jejich významu.¹⁵ Nepochybné však bude, že ono předporozumění nemůže ze své podstaty být vždy za každých okolností univerzální a neměnné; to, co

---

⁸ Morálka. *Sociologická encyklopedie* [online]. 2020 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Mor%C3%A1lka>.

⁹ HERZOGOVÁ, pozn. 2, s. 99.

¹⁰ *Sociologická encyklopedie* [online], pozn. 8.

¹¹ JANKOVSKÝ, pozn. 3, s. 24.

¹² SOKOL, Jan. *Etika a život: pokus o praktickou filosofii*. Praha: Vyšehrad, 2010. ISBN 978-807-4290-633. S. 66.

¹³ JANKOVSKÝ, pozn. 3, s. 24.

¹⁴ HUBER, Wolfgang. *Etika: základní otázky života*. Praha: Vyšehrad, 2016. ISBN 978-80-7429-642-0. S. 20-21.

¹⁵ ANZENBACHER, pozn. 1, s. 18

hodnotíme jako správné nebo dobré či snad jen přípustné, bude z velké míry svázáno s místem, časem a kulturou daného prostředí, v němž se právě nacházíme, ale také tím, co jest samotným předmětem onoho hodnocení.

O kultuře Huber píše jako o zdroji etiky, který rovněž představuje předmět etické odpovědnosti; kultura dle tohoto autora „*nejrůznějším způsobem bystří pohled na realitu. Poskytuje etickou orientaci a může povzbuzovat k etickému chování.*“¹⁶

Vymezení výše uvedených pojmů „etika“, „morálka“, případně „mravnost“ se v textech některých autorů liší. Předmětem našeho výkladu dále nebude systematický a historický výklad jednotlivých etických teorií, avšak zabývat se budeme bližším vymezením profesní etiky obecně a profesní etiky soudců.

---

¹⁶ HUBER, pozn. 14, s. 83.

2 PROFESNÍ ETIKA

Dle akademického slovníku cizích slov pojem „profese“ znamená „základní obor, druh pracovní činnosti vykonávané jako zaměstnání, povolání.“¹⁷ Herzogová pro pojem „profese“ hledá užší vymezení a pokouší se jej odlišit od prosté výdělečné činnosti, resp. zaměstnání. Důvodem pro takovou diferenciaci je pak skutečnost, že existují činnosti (povolání), pro něž je typické, že jsou regulovány etickými pravidly a etickými kodexy, kdežto pro jiné to typické není, což vyplývá z jejich samotné podstaty a úlohy ve společnosti. Autorka dále rozebírá „základní znaky profesí, které se vyznačují tím, co nazveme ‚profesní etikou‘;“ ty můžeme shrnout následovně:

- „Adresátem těchto profesí je člověk, resp. jeho duchovní stránka.“
- Podstatou těchto profesí je „služba veřejnému zájmu, resp. nadřazenost zájmům soukromým.“
- Pro tyto profese je příznačná „autonomie práce a rozhodování, absence bezprostřední kontroly ze strany nadřazené instance, a proto osobní, personální odpovědnost za přijmuté rozhodnutí.“

Autorka tedy pojem profesní etika vnímá jako „soustavu vybraných hodnot, norem, principů a povinností, jejichž posláním je přispívat v dané profesi k formování žádoucího typu jednání.“¹⁸

Kořeny profesní etiky sahají až do období starověku a určitou formu etických pravidel lze sledovat například u středověkých cechů. V posledních desetiletích dochází k významnému posunu v oblasti profesní etiky, jelikož ta se dostává do popředí celospolečenského zájmu. Jednotlivé profese jsou regulovány právními předpisy, které představují tzv. minimum etiky.¹⁹

Jako příbuzné téma můžeme uvést, že obchodní společnosti a nadnárodní koncerny v současnosti často přijímají etické kodexy pro své zaměstnance, kodexy pro spolupráci se svými dodavateli, nebo tzv. odvětvové kodexy, které přijímají za své společnosti obchodující v daném odvětví, čímž demonstrují veřejnosti a svým odběratelům, že dodržují určitá pravidla, která mají vést

---

¹⁷ Internetová jazyková příručka: Profese. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i. [online]. 2008–2021 [cit. 2021-05-15]. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=profese>.

¹⁸ HERZOGOVÁ, pozn. 2, s. 99-102.

¹⁹ JANOTOVÁ, Helena, Karel SCHELLE a Ilona SCHELLEOVÁ. *Profesní etika*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. ISBN 80-868-6142-2. S. 15-17.

k vytváření trhu, jenž stojí na principech poctivosti, férovosti, sociální spravedlnosti či jiných hodnotách a principech. Ačkoliv lze diskutovat o tom, nakolik je zájem takových subjektů motivovaný jejich obchodními zájmy či snahou o dobrou reputaci, lze se domnívat, že i veřejný zájem hraje v této oblasti roli. Například v oblasti zdravotnictví pak takové kodexy vytvářejí podmínky pro financování tohoto odvětví, a tedy řádné nakládání s veřejnými prostředky, které je transparentní.²⁰

V této práci budeme profesní etiku vnímat ve dvou rovinách. Jednak v rovině pozitivního práva, kde nalezneme to, co bychom mohli označit za minimální základ profesní etiky; bez dalšího však právo nebudeme vnímat jako součástí profesní etiky, ale pouze jako nástroj, v němž se profesní etika odráží. Pohybovat se budeme rovněž v druhé rovině, která představuje určitou nadstavbu toho, co v pozitivním právu vyjádřeno není, resp. kde se v pozitivním právo profesní etika neodráží.

---

²⁰ Např.: Etický kodex. *Asociace inovativního farmaceutického průmyslu* [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://www.aifp.cz/cs/eticky-kodex/>. Nebo: MedTech Europe Code of Ethical Business Practice. *MedTech Europe* [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://www.medtecheurope.org/resource-library/medtech-europe-code-of-ethical-business-practice/>.

3 PROFESNÍ ETIKA SOUDCŮ

Profesní etika soudců je podmnožinou profesní etiky právníků. Budeme-li hovořit o profesní etice právníků, pak máme na mysli její vymezení v užším smyslu jakožto profesní etiku osob, „*kteře ke své profesní činnosti potřebují odbornou právníckou kvalifikaci. Tedy sem patří soudci, státní zástupci, advokáti, notáři, podnikoví právníci, právníci ve veřejné správě.*“²¹ Na jednotlivé podmnožiny profesní etiky právníků musíme pohlížet však samostatně, neboť i přes mnohé společné rysy se tyto od sebe v některých aspektech odlišují, jinými slovy jsou na ně kladena v některých ohledech různá očekávání.²² Rovněž je třeba zmínit exekutory jako další z právních profesí, kromě advokátů, notářů, soudců a státních zástupců i profese exekutora patří v České republice mezi profese právně regulované.²³ Každá z právních profesí plní jí vymezenou funkci, ta se liší s ohledem na místo výkonu dané profese, neboť jednotlivé státy mají různorodou regulaci právních profesí. Role právníka se také významně liší co do systému práva, tedy dle toho, zda působí v zemích common law, nebo v zemích kontinentálního práva,²⁴ přičemž Česká republika se řadí do druhé jmenované kategorie.²⁵ „*V demokratických společnostech právníci jistojistě sehrávají roli, kterou nemůže zaplnit žádná jiná profese: právník je strážcem vlády práva, ideálu, že všichni lidé jsou si rovni před zákonem a neočekávají od něj zvláštního zacházení, kterého se jim ani nedostává.*“²⁶

3.1 Předpoklady pro výkon funkce soudce

Soudnictví, jakožto regulovaná profese, se vyznačuje kvalifikačními předpoklady, které jsou nezbytné pro funkci soudce. V České republice předpoklady pro funkci soudce nalezneme zejména v § 60 zákona č. 6/2002 Sb. o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, z něhož vyplývá, že soudcem může být občan České republiky, který:

- je plně svéprávný a bezúhonný²⁷,

²¹ JANOTOVÁ, SCHELLE, SCHELLEOVÁ, pozn. 19, s. 53.

²² JANOTOVÁ, SCHELLE, SCHELLEOVÁ, pozn. 19, s. 53.

²³ MOLITERNO, James E., Paul D. PATON, Martin KOPA, Maxim TOMOSZEK a Vítězslav DOHNAL. *Globální problémy profesní etiky právníků*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-838-4. S. 9.

²⁴ MOLITERNO, pozn. 23, s. 1-2.

²⁵ MOLITERNO, pozn. 23, s. 10.

²⁶ MOLITERNO, pozn. 23, s. 1-2.

²⁷ Dle § 60 odst. 2 zákona o soudech a soudcích: „*Podmínku bezúhonnosti podle odstavce 1 nespĺňuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen za trestný čin, jestliže se na něj podle zvláštního právního předpisu nebo rozhodnutí prezidenta republiky nehledí, jako by nebyl odsouzen.*“

- má zkušenosti a morální vlastnosti dávající záruku, že bude svou funkci řádně zastávat,
- v den ustanovení dosáhl věku nejméně 30 let,
- souhlasí se svým ustanovením za soudce a přidělením k určitému soudu.

Dostatečné zkušenosti pro výkon funkce soudce uchazeč získá vzděláním, praxí a odbornou zkouškou. Totéž však platí i pro profesi advokáta, notáře, exekutora nebo státního zástupce.²⁸ Pokud jde o vzdělání, vyžaduje se podle zákona o soudech a soudcích „vzdělání získané řádným ukončením studia v magisterském studijním programu v oblasti práva na vysoké škole v České republice,“ které je blíže vymezeno v části dvacáté druhé nařízení vlády č. 275/2016 Sb., o oblastech vzdělávání ve vysokém školství.

Po získání potřebného vzdělání musí uchazeč o profesi soudce získat potřebnou praxi, kterou zákon o soudech a soudcích nazývá přípravou službu a upravuje ji v díle 5 – justiční čekatelé. Přípravná služba § 110 odst. 1 zákona trvá 36 měsíců a odst. 3 téhož ustanovení poté podává výčet činností, jejichž výkon se obligatorně započte do doby přípravné služby.²⁹ Na přípravou službu navazuje odborná justiční zkouška dle § 114 a násl. Za splnění zákonných podmínek stanovených v § 117 zákona je rovněž možné, aby odbornou justiční zkoušku vykonal i vyšší soudní úředník.

3.2 Profese soudce v kontextu doby

Právíky – mezi nimi i soudce – řadíme mezi tzv. pomáhající profese, tedy profese, pro něž je příznačná práce s lidmi v různých oblastech, u nichž „očekáváme zcela spontánní prosociální jednání. Míjíme jím jednání, jež respektuje prospěch jiných osob.“³⁰ Pro tyto profese je příznačné, že se řídí určitými etickými pravidly. A také nelze opomenout jejich historický význam a prestiž, které se těmto profesím dostávalo (příkladem může být postavení právníckého stavu již v 13. století

²⁸ MOLITERNO, pozn. 23, s. 13.

²⁹ § 110 odst. 3 zákona o soudech a soudcích: „Do doby přípravné služby se započte doba výkonu funkce státního zástupce, asistenta státního zástupce, právního čekatele, soudce Ústavního soudu a asistenta soudce, praxe advokáta a advokátního koncipienta, notáře, notářského kandidáta, notářského koncipienta, soudního exekutora, exekutorského kandidáta, exekutorského koncipienta, činnost zaměstnance ministerstva, který získal vysokoškolské vzdělání v rámci magisterského studijního programu v oblasti práva na vysoké škole a který se samostatně podílí na tvorbě návrhů obecně závazných právních předpisů, a asistenta Veřejného ochránce práv.“

³⁰ JANKOVSKÝ, pozn. 3, s. 9.

v kontinentální Evropě, v některých lokalitách se právnícký stav mohl stavět i na roveň šlechty).³¹ Některé z těchto profesí (zejm. soudci) byly dříve vnímány skoro jako posvátné a jejich nositelé museli skládat slib, z čehož pak můžeme dovodit, že předpokladem pro výkon oné profese nebyly pouze vědomosti, resp. určité dosažené vzdělání, ale bylo jím i jisté hodnotové nastavení, resp. dodržování etických pravidel.³²

Můžeme si položit otázku, jakým způsobem se do profesní etiky soudců promítne vliv celospolečenských problémů třetího tisíciletí, s nimiž jsou v současnosti konfrontováni děti a mladiství, budoucí právníci, ale i soudci. Řada z těchto problémů, výzev či otázek má právní rozměr, ale i etický rozměr, snaha o jejich řešení je podmíněna ochotou přijmout odpovědnost za budoucnost společenského života, tedy i toho, co spadá mimo bezprostřední sféru vlastního života. „*V nových podobách nacionalismu a rasismu se naopak projevuje odmítání rozšířit horizont vlastní odpovědnosti mimo bezprostřední sféru svého života či mimo vlastní nárok.*“³³

V dalších kapitolách této práce se budeme snažit odpovědět na výše položenou otázku, resp. demonstrovat, jak tenká může být hranice mezi jednáním, kterým se jednotlivec snaží přispět s dobrým úmyslem k osvětě či řešení oněch problémů a výzev, a jednáním, které překračuje pravidla soudcovské etiky. Huber dále uvádí, že „*schopnost být odpovědný nevzniká jen kognitivními procesy učení – jejím nutným předpokladem jsou zkušenosti,*“ a podtrhuje důležitost vzdělávání ve vztahu k schopnosti učit se odpovědnosti, neboť na tyto dřívější životní fáze později navazuje odpovědnost v povolání, resp. profesi.³⁴ „*Člověk se nevyvíjí jako izolovaná bytost, ale je bytostí společenskou (zoon politikon), vyrůstá v sociálním kontextu, je ovlivňován prostředím, ve kterém žije, a zároveň on sám na toto prostředí působí. (...) Od jedince žijícího v lidské společnosti se očekává aktivní jednání. Člověk by se měl naučit usměrňovat svůj život, respektovat realitu a nebyť pasivním členem společnosti.*“³⁵

---

³¹ SKŘEJPEK, Michal. *Právnícký stav a právnícké profese v minulosti*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007. ISBN 978-809-0360-990. S. 49-51.

³² JANKOVSKÝ, pozn. 3, s. 157-158.

³³ HUBER, pozn. 14, s. 101-104.

³⁴ HUBER, pozn. 14, s. 109.

³⁵ JANKOVSKÝ, pozn. 3, s. 71.

3.3 Povinnosti soudce obecně

Janotová rozděluje povinnosti soudce zprv na ty, které (viz níže) mají vést k zajištění nezávislosti a nestrannosti soudce (tedy prosazovat a obhajovat nezávislost soudnictví a jeho dobrou pověst; chovat se důstojně; nenechat se ovlivnit politickými zájmy, veřejným míněním a médii; vystupovat nestranně k účastníkům řízení a nediskriminovat je), zadruhé uvádí povinnosti soudce ve vztahu k jeho rozhodovací činnosti a zatřetí doplňuje povinnosti soudce v jeho osobním životě (zejména nesmí zneužít funkci k prosazování jiných než veřejných zájmů).³⁶

Autorka dále ve výčtu povinností pokračuje požadavkem mlčenlivosti soudce (a rozvádí možnosti zproštění této povinnosti), povinností „zachovávat náležitou úctu k ostatním soudcům, jiným osobám vykonávajícím právníká povolání a k ostatním zaměstnancům soudu a k účastníkům nebo stranám soudního řízení,“ povinností dbát o své vzdělání a rozšiřovat si svoje vědomosti nezbytné k výkonu funkcí. Citovaný text zjevně vychází z právní úpravy zákona o soudech a soudcích, zejména z ust. § 79 až § 83 a uzavírá, že uvedená práva a povinnosti soudců se překrývají s etickými normami, které však samostatně dále nerozebírá.³⁷

Mezi aspekty soudcovské profese můžeme zařadit i jejich společenskou úlohu ve formování podoby práva, způsob, jakým se tato později naplňuje, se může i odrážet v hodnocení spokojenosti občanů s fungováním justičního systému. O veřejném míněním a médiích pojednal v eseji Havel, který se věnoval rozboru několika případů, které byly médiím významně sledovány, přitom uzavřel, že „[s]ociologická reflexe současných procesů ve společnosti by neměla být vyhrazena jenom sociologům, už jen z toho důvodu, že právo je dominantním normativním systémem. Úkolem právníka, ať už se věnuje teorii nebo praxi, by neměla být ‚pouhá‘ aplikace práva, popřípadě psaní britkých teoretických filipik, ale také alespoň částečná a zároveň občasná snaha spoluvytvářet obraz práva, právních profesí i právní vědy ve společnosti.“³⁸ Pro doplnění – podle průzkumu veřejného mínění STEM (Trendy 2019/6) na otázku „Jak jste spokojen(a) se současnou úrovní práce soudců a státních zastupitelství?“ odpovědělo 53 % respondentů, že jsou spokojeni (z toho pouze 2 % jako velmi

³⁶ JANOTOVÁ, SCHELLE, SCHELLEOVÁ, pozn. 19, s. 74-77. A rovněž v zákoně o soudech a soudcích.

³⁷ JANOTOVÁ, SCHELLE, SCHELLEOVÁ, pozn. 19, s. 74-77. A rovněž v zákoně o soudech a soudcích.

³⁸ HAVEL, Tomáš. Odras práva v médiích aneb několik poznámek k tzv. mediálním kauzám. In: KYSELA, Jan a Jana ONDŘEJKOVÁ. *Jak se píše o soudech a soudcích: soudní moc v mezioborové perspektivě*. Praha: Leges, 2012. Teoretik. ISBN 978-80-87576-40-3. S. 170.

spokojeni), a naopak celých 47 % oslovených je nespokojeno se současnou úrovní justice.³⁹ Pro účely této práce bude vhodnější vycházet z průzkumu STEM (Trendy 2001-2019), který se zaměřoval na důvěru veřejnosti v nejvyšší soudní instituce, z něj vyplývá, že 65 % respondentů důvěřuje Nejvyššímu soudu, 62 % Ústavnímu soudu, 61 % Nejvyššímu správnímu soudu. „Z časové řady STEM je patrné, že hodnocení nejvyšších soudních institucí je vzájemně dosti provázané – případné vzestupy a poklesy se vesměs týkají všech sledovaných soudů. Ukazuje se, že jak důvěra v Ústavní soud, tak v Nejvyšší soud od roku 2007 oslabovala. V roce 2013 došlo k jednorázovému výkyvu k vyšším hodnotám (ve kterém se pravděpodobně odrazila práce justice a policie na korupčních kauzách, z nichž nejznámější je zadržení Davida Ratha).“⁴⁰

3.4 Nezávislost soudce

Kardinálním prvkem postavení soudců ve společnosti jejich nezávislost, což je zakotveno i v čl. 82 odst. 1 Ústavy ČR.⁴¹ Ten „garantuje funkční nezávislost výkonu soudní moci a obrací pozornost k primárnímu cíli a účelu soudnictví. (...) Funkční nezávislost soudce je úzce spjata s jeho nestranností, jež je základním atributem soudní pravomoci (soudce jako nezúčastněný třetí v typicky kontradiktorním procesu)...“⁴² Na ústavní úrovni je nezávislost soudců garantována jejich nesesaditelností, neodvolatelností a nepřeložitelností a rovněž zákonnou trestněprávní procesní imunitou.⁴³

K nezávislosti soudců se podrobně vyjádřil i Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 7/02, ve kterém rozhodoval o návrhu na zrušení části zákona, který obsahoval mechanismus přezkoumávání odborné způsobilosti soudců. Podle Ústavního soudu taková zákonná úprava byla v rozporu s principem dělby moci a principem soudcovské nezávislosti.

³⁹ Hodnocení českého soudnictví. Praha: Ústav empirických výzkumů, z.ú. [online]. 2019 [cit. 2021-09-27]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/hodnoceni-ceskeho-soudnictvi/>.

⁴⁰ Důvěra v nejvyšší soudní instituce se oproti loňskému roku mírně snížila. Praha: Ústav empirických výzkumů, z.ú. [online]. 2019 [cit. 2021-09-27]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/duvera-v-nejvyssi-soudni-instituce-se-oproti-lonskemu-roku-mirne-snizila/>.

⁴¹ JANOTOVÁ, SCHELLE, SCHELLEOVÁ, pozn. 19, s. 74.

⁴² LANGÁŠEK, Tomáš. In: BAROŠ, J., HERC, T., JÄGER, P., LANGÁŠEK, T., MAJERČÍK, L., MATOUŠEK, L., MLSNA, P., POPOVIČOVÁ, L., POSPÍŠIL, I., RYCHETSKÝ, P., UHL, P. Ústava České republiky: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-12]. ASPI_ID KO1_1993CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X. Komentář k čl. 82, odst. 1, bod. 1-3.

⁴³ LANGÁŠEK, Tomáš. In: BAROŠ, J., HERC, T., JÄGER, P., LANGÁŠEK, T., MAJERČÍK, L., MATOUŠEK, L., MLSNA, P., POPOVIČOVÁ, L., POSPÍŠIL, I., RYCHETSKÝ, P., UHL, P., pozn. 42, komentář k čl. 82, odst. 1, bod. 4-5.

Mezi základní principy nezávislosti soudnictví Organizace spojených národů z roku 1985 patří garance nezávislosti na ústavní nebo jiné právní úrovni, právní úprava procesu výběru a odvolávání soudců, zajištění svobody projevu a sdružování v rámci justice.⁴⁴

Nezávislost považuje za základní prvek funkce soudce, přičemž ta „(...) zajišťuje integritu a nestrannost soudního procesu.“ Kromě nezbytnosti zajistit právem nezávislost a nestrannost, musí být tyto aspekty skutečně vnímané i společností. Nezávislost tedy nevnímáme jako „nezbytný atribut funkce soudce, ale [jako něco, co] podstatně vylepšuje příležitosti pro soudcovskou nestrannost.“ Má-li soudce jistotu své nezávislosti, je pak schopen lépe čelit jakýmkoliv případným zásahům nebo tlakům zejména ze strany vlády či moci výkonné jako celku.⁴⁵ Vymezení obou pojmů a jejich odlišnost lze stručně shrnout následovně: „Nezávislost tvoří primárně strukturální aspekty státní moci. Nestrannost tvoří primárně struktura procesu řešení sporů.“⁴⁶

I v prostředí, kdy není zajištěna dostatečná nezávislosti soudců, mohou fungovat soudci zcela nezávisle, vyžaduje to od nich právě silné hodnotové založení a ochotu riskovat ztrátu svojí funkce. „V každém případě ani soudci s nezávislými sklony a myslí nejsou nezávislí v soudním smyslu, pokud jejich rozhodnutí podléhají přímému a novému přezkumu ze strany vládní moci.“⁴⁷

Sobek se věnuje srovnání základních pilířů, a to nestrannosti a nezávislosti soudce v common law a v kontinentální perspektivě. Jedním z rozdílů úlohy soudů je tvorba precedentů, která je vlastní systému common law, kdežto v kontinentálním systému soudci právo netvoří. „Ale realita se v tomto ohledu mění a soudní rozhodnutí jsou v zemích kontinentálního práva stále dostupnější. Soudy i advokáti je používají způsobem, který se podobá práci s judikaturou v zemích common law.“⁴⁸ Nehledě na model, který se v jednotlivých systémech uplatňuje, nestrannost soudců představuje základní pilíř fungování těchto systémů.⁴⁹ Sobek dále při srovnání common law a kontinentálního systému popisuje institut poroty nebo doktrínu *stare decisis*. Pro systém common law je typická spřízněnost profese soudce a jiných právnických profesích, kdežto „[v] zemích kontinentálního právního systému je v určitém bodě běžnější oddělení výchovy soudců od jiných právníků.“⁵⁰

---

⁴⁴ SOBEK, pozn. 4, s. 202.

⁴⁵ SOBEK, pozn. 4, s. 197-198.

⁴⁶ SOBEK, pozn. 4, s. 198.

⁴⁷ MOLITERNO, pozn. 23, s. 160.

⁴⁸ SOBEK, pozn. 4, s. 196.

⁴⁹ SOBEK, pozn. 4, s. 196.

⁵⁰ MOLITERNO, pozn. 23, s. 23.

3.5 Nestrannost soudce

Ústavní soud ve svém nálezu I. ÚS 370/04 k nestrannosti soudce uvedl, že „(...) je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení, jejich právním zástupcům atd.), o níž je schopen relativně přesně referovat toliko soudce sám.“ V praxi je však nezbytné zajistit přezkoumatelnost vztahu soudce k projednávané věci, přičemž to nelze omezit na subjektivního hodnocení třetí osoby, avšak musí být zkoumáno, zda existují nějaké objektivní a skutečné důvody pro takové pochybnosti. Ústavní soud dále zmiňuje i test nestrannosti Evropského soudu pro lidská práva: „(...) subjektivní test je založen na základě osobního přesvědčení soudce (*personal conviction of a particular judge*) v dané věci, objektivní test sleduje existenci dostatečných záruk, že je možno v tomto ohledu vyloučit jakoukoliv legitimní pochybnost (*guarantees sufficient to exclude any legitimate doubt in this respect*, srov. rozhodnutí ve věcech *Saraiva de Carvalho vs. Portugalsko, 1994, Gautrin a další vs. Francie, 1998*).“⁵¹

K zajištění nestrannosti soudce existuje institut vyloučení soudce pro podjatost, poměr k věci či účastníkům nebo jejich zástupcům, který představuje aplikaci zásady *nemo iudex in causa sua*; pokud jde o zajištění nestrannosti rozhodování soudce v rámci samotné moci soudní, jsou vyloučeny prvky principu subordinace „s výjimkou procesních pravidel instančního postupu v hierarchicky konstruované soudní soustavě a z nich plynoucí vázanosti soudu nižšího stupně právním názorem soudu vyššího stupně, pokud bylo jeho rozhodnutí zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení (nález Pl. ÚS 37/03).“⁵²

Dalším příkladem je zákaz *ex parte* komunikace, tedy „komunikace o případu s některou ze stran sporu, aniž by u ní byla druhá strana.“⁵³ Dostane-li pouze jedna strana prostor komunikovat o případu se soudcem, není druhé dán prostor pro argumentaci a vymezení se vůči položeným informacím, soudce v takové situaci „čelí hrozně vůči soudcovské nestrannosti, nikoliv nezávislosti.“⁵⁴ Zákaz *ex parte* komunikace však nelze vykládat restriktivně v tom smyslu, že například mezi

---

⁵¹ Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 27.10.2004 sp. zn. I. ÚS 370/04 In [Systém ASPI]. *Wolters Kluwer* [cit. 2021-10-12]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁵² LANGÁŠEK, Tomáš. In: BAROŠ, J., HERC, T., JÄGER, P., LANGÁŠEK, T., MAJERČÍK, L., MATOUŠEK, L., MLSNA, P., POPOVIČOVÁ, L., POSPÍŠIL, I., RYCHETSKÝ, P., UHL, P., pozn. 42, komentář k čl. 82, odst. 1, bod. 6-7.

⁵³ SOBEK, pozn. 4, s. 198.

⁵⁴ MOLITERNO, pozn. 23, s. 156-157.

advokátem a soudcem ve stejném menším městě je jakýkoliv kontakt vyloučen, vždy záleží i na širším kontextu (zda se v daném období oba účastní společných jednání, nebo jaké přínosy – pokud nějaké – z jejich vzájemného vztahu plynou).⁵⁵

Budeme-li na věc pohlížet z opačné perspektivy, pak ve většině států etická pravidla „(...) zakazují právníkům, aby měli *ex parte* kontakt se soudci nebo porotami.“ Moliterno doplňuje jako příklad ustanovení 4.2 kodexu CCBE (tedy Charty základních principů evropské advokacie a etického kodexu advokátů Evropské unie vydaný Radou evropských advokátních komor), které stanovuje povinnost advokáta čestně vést řízení, přičemž komentář k tomu ustanovení uvádí: „[t]oto ustanovení aplikuje obecnou zásadu, že ve sporném řízení se advokát nesmí pokoušet nečestně oklamat svého protivníka. Advokát např. nesmí kontaktovat soudce, aniž by předem informoval advokáta protistrany, nebo předkládat soudci důkazy, poznámky nebo písemnosti, aniž by o nich v patřičné lhůtě informoval advokáta protistrany, pokud takové kroky nejsou podle příslušných procesních předpisů přípustné. Pokud to zákon nezakazuje, advokát nesmí sdělit nebo předložit soudu návrhy na smír připravené protistranou nebo jejím advokátem, aniž by s tím advokát protistrany výslovně souhlasil.“⁵⁶

Oproti advokátům, nejsou soudci loajální ve vztahu ke svým klientům, nýbrž jejich posláním je „ctít loajalitu vůči samotnému systému spravedlnosti a náležitému použití práva ve sporu. (...) Soudce je ,veřejnou osobou jmenovanou nebo zvolenou k projednávání a rozhodování právních věcí u soudu.“⁵⁷ M. Urban se v eseji věnoval zhodnocení semináře profesní etiky v akademickém roce 2011/2012 na Právnické fakultě UK a potvrzuje, že právě „(...) soudcům máme tendenci měřit nejpřísněji. Nežřetelněji se to ukazuje při jejich srovnání s postavením advokátů, u kterých mnozí ani nepředpokládají, že by dodržovali etická pravidla, pokud by v jakémkoli ohledu nevyhovovala přání jejich klienta.“⁵⁸

Nestrannost soudce ohrožuje také například model, podle kterého odměna soudce (resp. výše jeho platu) je podmíněna způsobem, jakým rozhoduje: získání procenta z výše uděleného peněžitého trestu nebo speciální odměna za podmíněný trest odnětí svobody (motivací by mohlo být

---

⁵⁵ URBAN, Michal. Jak se píše a učí o soudech, soudcích a profesní etice. In: KYSELA, ONDŘEJKOVÁ, pozn. 38, s. 241.

⁵⁶ Charta základních principů evropské advokacie a etický kodex advokátů evropské unie. Česká advokátní komora [online]. CCBE, 2008 [cit. 2021-09-26]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/cz_deon_coc.pdf. Bod 4.2, komentář k bodu 4.2.

⁵⁷ MOLITERNO, pozn. 23, s. 155.

⁵⁸ URBAN, Michal. Jak se píše a učí o soudech, soudcích a profesní etice. In: KYSELA, ONDŘEJKOVÁ, pozn. 38, s. 239.

například snížit výdaje státu na provoz zařízení pro výkon trestu odnětí svobody). „*Pokud soudce získá výhody, které mu vláda může odejmout, jako například bydlení, narušilo by to jeho nezávislost.*“⁵⁹

Výše uvedenými nástroji lze i omezovat soudcovskou svobodu projevu. Příkladem může být rozhodnutí ve věci Kudeškinová proti Rusku, ve kterém na ruskou soudkyni Kudešnikovou byl vyvíjen nátlak, jehož cílem bylo ovlivnit průběh řízení, a to i ze strany předsedkyně daného soudu, která jí později případ odebrala. Kudešniková kandidovala v Rusku do Státní dumy, po jejím neúspěchu byla zbavena funkce soudce kvůli svým výrokům během volební kampaně, neboť prý „(...) úmyslně rozšiřovala klamavé a urážlivé informace o soudcích a soudním systému, čímž snížila autoritu soudní moci a podkopala prestiž soudcovské profese.“ Kudeškinová během rozhovorů poukázala i na to, jakým způsobem je soudce závislý na předsedovi soudu, který rozhoduje např. o příspěvcích na ubytování nebo jiných mimořádných odměnách a může v konečném důsledku podat návrh na ukončení funkce soudce (o odvolání proti rozhodnutí učiněnému na základě tohoto návrhu rozhodoval stejný soud, který podal návrh samotný). ESLP uvedl, že výroky Kudeškinové byly učiněny během volební kampaně, „(...) i když se stěžovatelka dopustila přehánění a zobecnění, které jsou charakteristické pro předvolební agitaci, její výroky nepostrádaly faktická základ, a proto nemohly být považovány za neopodstatněný osobní úrok, ale za vyjádření k záležitosti celospolečensky velkého významu.“ Podle ESLP tedy došlo k porušení svobody projevu podle Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod Rady Evropy.⁶⁰

3.6 Mimoprávní aspekty vlivu na soudce

Jednotliví soudci (stejně jako jiní lidé) si s sebou do života nesou určité vlastní hodnoty, názory a osobnostní vlastnosti, nicméně podstatné je, aby nebyli ve svém rozhodování ovlivněni vnějšími vlivy.⁶¹ „*Jde však také o to, aby soudce odolával mikrovlivům svých nálad osobních. Žlučnicková nevolnost nebo jiná zdravotní nesnáze by neměla být v podloží výše trestu, ani rodinný nesvár či starost jiného typu. Rozvedený soudce by neměl ztratit objektivitu při posuzování případů*

---

⁵⁹ MOLITERNO, pozn. 23, s. 157.

⁶⁰ BARTONIČKA, Jan. Soudce versus stát. K rozhodnutí ESLP ve věci Kudeškinová proti Rusku. In: KYSELA, ONDŘEJKOVÁ, pozn. 38, s. 148-154.

⁶¹ MOLITERNO, pozn. 23, s. 155.

*rozvodu, rozhodování o dětech apod. Nelze se řídit pocity sympatie či antipatie, ať k osobě, či jejímu konání.*⁶²

Lajsek se ve svém pojednání o vybraných mimoprávních aspektech ovlivňující rozhodování soudců zaměřil na čtyři aspekty, a sice soudcovu osobnost, předvědění, intuici a problematiku účelu v právu.⁶³ Osobnost soudce je utvářena jeho povahou, světonázorem, temperamentem, intelektem, emoční inteligencí, sociální inteligencí, životní zkušeností a vzděláním, přičemž autor uvádí k výčtu rovněž dva příklady definované slovenských právním teoretikem R. Procházkou: „1. *Soudce má rozhodnout, komu svěří po rozvodu manželů společné dítě. Matka přitom tvrdí, že dítě bylo ze strany otce vystavováno psychickému násilí. Otec vše vyvrací s tím, že jde o účelové a nepravdivé tvrzení. Hermeneutický horizont může být silně ovlivněn tím, zda bude na sobě talár žena, která byla v dětství svědkem psychického teroru ze strany otce vůči matce, popř. pokud prošla podobnou zkušeností její kamarádka apod., nebo v případě, kdy bude mít talár muž, jenž přišel při rozvodu o dítě na základě účelového a nepravdivého tvrzení ze strany matky.* 2. *V řízení se rozhoduje o vině a trestu mladistvého, u něhož byla nalezena marihuana. Hermeneutický horizont bude jiný v případě, kdy kvůli marihuaně spadlo dítě soudce do drogové zavislosti, nebo jej dovedlo k prostituci. Odlišný bude zas tehdy, kdy soudce marihuanu sám užíval nebo užívá.*⁶⁴ Lajsek se dále věnuje rozboru účelu v právu (ten může být každým jednotlivcem vnímán odlišně) a teologickému výkladu a kritickému pohledu na tuto interpretační metodu, která „(...) může nabourávat princip právní jistoty a dělbu moci ve státě.“⁶⁵

---

⁶² BIČOVSKÝ, Jaroslav. Pokleslost justice a její obroda. *Soudce* [online]. Identifikační číslo ASPI: LIT212902CZ: Wolters Kluwer, 2007(7) [cit. 2021-09-26]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/7/212902/1/2>.

⁶³ LAJSEK, Vladimír. Vybrané mimoprávní aspekty ovlivňující rozhodování soudců. In: KYSELA, ONDŘEJKOVÁ, pozn. 38, s. 24.

⁶⁴ LAJSEK, Vladimír. Vybrané mimoprávní aspekty ovlivňující rozhodování soudců. In: KYSELA, ONDŘEJKOVÁ, pozn. 38, s. 25-28.

⁶⁵ LAJSEK, Vladimír. Vybrané mimoprávní aspekty ovlivňující rozhodování soudců. In: KYSELA, ONDŘEJKOVÁ, pozn. 38, s. 35-37.

3.7 Korupce a platy soudců

S otázkou nezávislosti a nestrannosti souvisí rovněž problematika korupce, resp. zejména hledání způsobů, jak korupci předcházet.^{66,67} Aby veřejnost měla důvěru v soudní moc, musí tato zajišťovat jistou spravedlnost. Totiž „(...) bez veřejné důvěry systém soudnictví hluboce selhává.“⁶⁸ Nezbytné tedy je, aby právo nastavilo taková pravidla, která budou představovat odpovídající ochranu soudců před vnějšími vlivy schopnými narušit jejich nezávislosti či nestrannost, a aby tato pravidla byla veřejností vnímána jako dostatečná pro zajištění jimi sledovaných cílů.⁶⁹ Důsledky korupčního jednání soudců, tedy selhání v jejich nestrannosti, mají celospolečenský dopad, neboť mohou ohrozit důvěru jednotlivce v právní řád, funkčnost soudní moci a v konečném důsledku přispět k menší ochotě řídit se příkazy a zákazy práva. Důležité je tedy, aby existovaly určité strukturální pojistky. Sobek doplňuje: „*Jen dobrý charakter a strukturální pojistky mohou předejít korupci. Aby se korupce snížila na úroveň, na které už nebude ničit systém, musí soudnictví poskytovat strukturální ochranu soudcům a soudními aparátu. Strukturální pojistky například zahrnují: adekvátní odměny pro soudce a soudní aparát, vážně vynucovaná pravidla zakazující ex parte kontakt mezi stranami sporu či jejich zástupci a soudci, pravidlo proti snížení platu soudců, rozumnou jistotu práce pro soudce, systémy pro vnější vyšetřování obvinění z korupce, požadavky na oznámení darů nebo vnějších příjmů soudců, vážně vynucování trestních zákonů o úplatkářství.*“⁷⁰

Korupce ohrožuje důvěru veřejnosti v justici a ve spravedlivé rozhodování soudců, neboť přináší prostor pro ovlivnění jednání těch, na kterých závisí výkon soudní moci, případně jiného rozhodování, ve prospěch jiných, kteří mají takové prostředky, jimiž mohou ono rozhodování ovlivnit. „*Na určité úrovni může i prostá slušnost k soudnímu personálu vyvolat dobré úmysly a příznivější*

---

⁶⁶ K pojmu korupce: „*Korupci je možno charakterizovat jako zneužití postavení, které je spojeno s porušením principu nestrannosti při rozhodování. Je motivováno snahou po materiálním zisku nebo získání jiných výhod. Korupce je projevem chyby v rozhodovacím a řídicím procesu. Součástí korupčního vztahu je vždy ten, kdo rozhoduje, jeho moc odchylovat se od stanovených pravidel, výměna takto vychýleného rozhodnutí za výhodu a nesprávnost, protiprávnost nebo amorálnost takového vztahu výměny. V širším smyslu je účast v korupčním vztahu etickým a mravním selháním jednotlivců. Schopnost instituce korupci potlačovat a bránit se jí je indikátorem kvality vnitřní kultury celého institucionálního systému jako takového a z ní vyplývajících norem chování v příslušných institucích. Výskyt korupce může ohrozit životaschopnost demokratických institucí a tržních ekonomik a zároveň bezpečnost státu, a to jak z hlediska vnitřní, tak i vnější bezpečnosti.*“ Co je korupce. *Policie České republiky* [online]. 2021 [cit. 2021-04-07]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/co-je-korupce.aspx>.

⁶⁷ MOLITERNO, pozn. 23, s. 160.

⁶⁸ SOBEK, pozn. 4, s. 202-203.

⁶⁹ MOLITERNO, pozn. 23, s. 156.

⁷⁰ SOBEK, pozn. 4, s. 203-204.

*jednání.*⁷¹ Korupce může mít mnoho podob – od zcela zjevné po korupci skrytou, která nemusí spočívat toliko ve snaze poskytnout finanční (nebo jiný materiální) úplatek, nýbrž může být vyvolána snahou ovlivnit úsudek soudce ze strany rodiny, nebo jeho blízkých.⁷² „*Je na samém soudci, aby si vytvořil kolem sebe ve věcech svého povolání atmosféru neprostupnosti tak, aby se ani žádný z jeho osobních známých, tím méně z jiného prostředí neodvážil pokusu soudce ovlivnit, a aby dokázal vhodně každému dát najevo, že každý pokus toho typu u něho je bez významu.*“⁷³

Moliterno uvádí výčet strukturálních pojistek, které pomáhají předcházet korupci:

- *„a) adekvátní odměny pro soudce a soudní aparát;*
- *b) vážně vynucovaná pravidla zakazující ex parte kontakt mezi stranami sporu či jejich zástupci a soudci;*
- *c) pravidlo proti snížení platů soudců;*
- *d) rozumnou jistotu práce pro soudce;*
- *e) systémy pro vnější vyšetřování obvinění z korupce;*
- *f) požadavky na oznámení darů nebo vnějších příjmů soudců;*
- *g) vážné vynucování trestních zákonů o úplatkářství.*“⁷⁴

Pokud jde o výši platu soudce, ta je určena zákonem č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně v jeho § 3. Téma snižování nebo „zmrazení“ platu soudců se často objevuje v politické diskuzi a mnohokrát se jím zabýval i Ústavní soud ČR. Např. V nálezu sp. zn. Pl. ÚS 11/02 Ústavní soud uvedl: „*Platové poměry soudců v širokém smyslu mají být stabilní nesnižovatelnou veličinou, nikoli pohyblivým faktorem, s nímž kalkuluje to či ono vládní uskupení například proto, že se mu zdají platy soudců příliš vysoké ve srovnání s platy státních zaměstnanců nebo ve srovnání s jinou profesní skupinou.*“⁷⁵ V nálezu sp. zn. Pl. ÚS 28/13 se Ústavní soud vyjádřil i k tomu, že podobné návrhy týkající se materiálního zabezpečení soudců obdržel k rozhodování již opakovaně a připojil i apel zákonodárci, aby se do budoucna podobných zásahů zdržel: „*Ústavní soud vydal tento náleze v pomyslném*

⁷¹ BIČOVSKÝ, pozn. 62, [cit. 2021-09-26].

⁷² MOLITERNO, pozn. 23, s. 161.

⁷³ BIČOVSKÝ, pozn. 62, [cit. 2021-09-26].

⁷⁴ MOLITERNO, pozn. 23, s. 162.

⁷⁵ Nález (ÚS) Ústavní soud - plénium ze dne 11.06.2003 sp. zn. Pl. ÚS 11/02 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-09-29]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

"průběžném číslování" pod pořadovým číslem XIV. Již čtrnáctkrát se v uplynulých letech musel zaobírat zásahy do materiálního zabezpečení soudců. Několikrát také již vyjádřil naději, že je to snad naposled a že zákonodárce bude vnímat meze možných zásahů prizmatem ústavních principů platných pro nezávislost moci soudní.⁷⁶

3.8 Základní principy a jejich odraz v mezinárodním právu

V páté kapitole budeme rozebírat české etické kodexy soudců. Na úrovni Evropské unie zatím žádný takový kodex přijat nebyl.⁷⁷ Rada Evropy (resp. její Poradní sbor evropských soudců) 18. listopadu 2010 přijala dokument nazvaný Magna Charta soudců (základní principy), anglicky Magna Carta of judges (fundamental principles).⁷⁸ Magna Charta soudců stanoví, že posláním soudnictví je: „(...) zaručit samotnou existenci právního státu, a tak zajistit řádné uplatňování práva, a to nestranným, spravedlivým a efektivním způsobem.“ Mezi principy, které Magna Charta soudců zakotvuje, patří soudní/soudcovská nezávislost a její záruky, přístup ke spravedlnosti, resp. k soudu, transparentnost, etika a odpovědnost.⁷⁹ „Ustanovení Evropské charty nejsou závazná, ale slouží spíše jako vodítka k dosažení uvedených základních principů.“⁸⁰

Zatímco na evropské úrovni, resp. Radou evropských advokátních komor byl přijat Etický kodex advokátů Evropské Unie, v případě soudců takový dokument chybí.^{81,82} V politikách Evropské komise nalezneme řadu témat a záměrů v oblasti občanskoprávního soudnictví⁸³, trestněprávního soudnictví⁸⁴ nebo obecně v oblasti digitalizace justice a spolupráci členských států EU⁸⁵, nenalezneme

⁷⁶ Nález (ÚS) Ústavní soud - plénum ze dne 10.07.2014 sp. zn. Pl. ÚS 28/13 - 3 In [Systém ASPI]. *Wolters Kluwer* [cit. 2021-09-29]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁷⁷ SOBEK, pozn. 4, s. 204.

⁷⁸ Council of Europe publishes Magna Carta of judges: Press Release. *Council of Europe: Directorate of Communication* [online]. Štrasburk, 2010 [cit. 2021-07-04]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/090000168071f0ab>.

⁷⁹ Magna Charta soudců: Základní principy. *Council of Europe: Poradní sbor evropských soudců (ang. CCJE)* [online]. Štrasburk, 2010 [cit. 2021-07-04]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/magna-charta-of-judges-translated-in-czech-magna-charta-soudcu/16807bbae9>.

⁸⁰ SOBEK, pozn. 4, s. 205.

⁸¹ *Česká advokátní komora* [online], pozn. 56, [cit. 2021-09-27].

⁸² MOLITERNO, pozn. 23, s. 162.

⁸³ Evropská komise. *Politiky Evropské komise: Civil justice* [online]. [cit. 2021-09-27]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/civil-justice_cs.

⁸⁴ Evropská komise. *Politiky Evropské komise: Criminal justice* [online]. [cit. 2021-09-27]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice_cs.

⁸⁵ Evropská komise. *Politiky Evropské komise: Digitalisation of justice* [online]. [cit. 2021-09-27]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/digitalisation-justice_cs.

v nich záměr vytvořit jednotný etický kodex chování soudců. Již na sklonku druhého tisíciletí proběhla setkání, jejichž účelem bylo zhodnocení stavu justice a formulování základních principů do Evropské charty.⁸⁶

V roce 2002 byly na půdě Organizace spojených národů přijaty tzv. Bangalorské principy.⁸⁷ „Tyto principy se používají po celém světě jako vodítka pro tvorbu národních kodexů chování soudce a jako odborný zdroj pro revize existujících národních kodexů.“⁸⁸ Mezi šest klíčových principů patří: nezávislost (Independence), nestrannost (Impartiality), integrita (Integrity), korektnost (Propriety), rovnost (Equality) a odbornost a svědomitost (Competence and Diligence).^{89,90} Principy nezávislosti a nestrannosti jsme v této práci již rozebrali. V ust. 3.1 Bangalorských principů je k principu integrity uvedeno: „Soudce dbá o to, aby jeho chování bylo bez jakýchkoliv vad v očích rozumného pozorovatele.“⁹¹ Tímto principem se sleduje požadavek na takový výkon soudnictví, který bude veřejnost vnímat jako souladný s jeho posláním a cíli. Princip korektnosti je poměrně obsáhlejší, „tento princip uznává, že soudci jsou neustále pod dohledem veřejného mínění. Proto se musejí vyvarovat jakékoliv nevhodnosti ve všech svých činnostech, včetně soukromého života.“⁹² Princip korektnosti vede soudce zejména k tomu, aby se vyloučil z projednávání věci, která se nějak týká jeho rodiny, aby neposkytl svoje bydliště osobě vykonávající jinou právní profesi k jednání s jejími klienty, aby se nenechal ovlivnit ve svém úsudku svými osobními vztahy, aby nezveřejnil nebo nezneužil důvěrné informace získané během výkonu funkce, aby nepřijímal (ani jeho rodina) jakékoliv dary, které by byly nebo mohly být uděleny v souvislosti s výkonem jeho funkce, a to s výjimkou zejména symbolických darů za předpokladu, že takový dar, ocenění nebo výhoda nemohou být důvodně vnímány jako určené k ovlivnění soudce při výkonu soudcovských povinností nebo jinak vyvolat zdání podjatosti.⁹³ Ačkoliv takto nazvaný princip nemusí být explicitně v národních kodexech uveden, zpravidla ale zabraňuje tímž jednáním a činnostem.⁹⁴ Princip rovnosti kromě zákazu

---

⁸⁶ MOLITERNO, pozn. 23, s. 163.

⁸⁷ The Bangalore Principles of Judicial Conduct. *Organizace spojených národů* [online]. 2002 [cit. 2021-07-04]. Dostupné z: https://www.un.org/ruleoflaw/files/Bangalore_principles.pdf.

⁸⁸ SOBEK, pozn. 4, s. 206.

⁸⁹ *Organizace spojených národů* [online], pozn. 87, [cit. 2021-07-04].

⁹⁰ SOBEK, pozn. 4, s. 206-207.

⁹¹ The Bangalore Principles of Judicial Conduct. *Organizace spojených národů* [online]. Vídeň: United Nations Office on Drugs and Crime, 2018 [cit. 2021-09-30]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/ji/import/international_standards/bangalore_principles/bangaloreprinciples.pdf.

⁹² MOLITERNO, pozn. 23, s. 164.

⁹³ *Organizace spojených národů* [online], pozn. 91, [cit. 2021-09-30].

⁹⁴ MOLITERNO, pozn. 23, s. 164.

projevovat předpojatost nebo zaujatost vůči jakékoliv osobě z irelevantních důvodů má také povinnost totéž vyžadovat od zaměstnanců soudu nebo jiných jemu podřízených osob.⁹⁵ „Principy odbornosti a svědomitosti přijaté většinou zemí vyžadují po soudcích, aby omezili své profesní povinnosti na funkci soudce a aktivity související s funkcí soudce. Tím jim dávají příkaz, aby přijali rozumné kroky za účelem udržení si a rozvíjení svých profesních znalostí.“⁹⁶ Jak se dále jednotlivé principy promítají do pravidel přijatých na našem území, rozebereme dále níže.

3.9 Inkompatibilita

S výkonem funkce soudce (a zajištěním jeho nezávislosti) souvisí také problematika neslučitelnosti s jinými funkcemi a činnostmi. Jak již bylo uvedeno výše, nezávislost a nestrannost soudců je zakotvena v čl. 82 Ústavy ČR. V odst. 3 tohoto ustanovení nalezneme pak základní demonstrativní vymezení neslučitelnosti (inkompatibility), tedy že „[f]unkce soudce není slučitelná s funkcí prezidenta republiky, člena Parlamentu ani s jakoukoli funkcí ve veřejné správě; zákon stanoví, se kterými dalšími činnostmi je výkon soudcovské funkce neslučitelný.“

Langášek v komentáři k Ústavě ČR rozebírá význam kategorie „jakákoliv funkce ve veřejné správě“, do níž podle autora patří rovněž členství ve vládě, ale i členství v zastupitelstvu obce či kraje.⁹⁷ Stejně jako v Ústavě ČR nalezneme inkompatibilitu v § 74 odst. 2 zákona o soudech a soudcích, který explicitně vyjímá funkci předsedy nebo místopředsedy soudu z funkcí ve veřejné správě, které soudce zastávat nesmí.

Grygar v komentáři k zákonu o soudech a soudcích poukazuje na formálně rozpornou formulaci § 74 odst. 2 věty třetí, „*kteřá tvrdí, že soudce může zastávat jen funkci předsedy nebo místopředsedy soudu, ale žádnou jinou funkci ve veřejné správě, když přitom Ústava soudcům zakazuje jakoukoli funkci ve veřejné správě. Bylo by tedy logičtější, kdyby zákon alespoň tvrdil (záměrně se přitom vyhýbáme pojmu ‚předstíral‘), že funkce předsedy nebo místopředsedy soudu není*

---

⁹⁵ *Organizace spojených národů* [online], pozn. 91, [cit. 2021-09-30].

⁹⁶ MOLITERNO, pozn. 23, s. 164.

⁹⁷ ŠIMÍČEK, Vojtěch. In: BAHÝLOVÁ, L., FILIP, J., MOLEK, P., PODHRÁZKÝ, M., SUCHÁNEK, R., ŠIMÍČEK, V., VYHNÁNEK, L. *Ústava České republiky: Komentář*. [Systém ASPI]. Nakladatelství Linde [cit. 2021-09-28]. ASPI_ID KO1i1993CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X. Komentář k čl. 82, body 31-33.

*funkcí ve veřejné správě a že v úzkém pojetí nepředstavuje správu věcí veřejných.*⁹⁸ Zákon o soudech a soudcích dále zakazuje soudci dle ust. § 85 vykonávat výdělečnou činnost či jinou placenou funkci, přičemž zákon stanoví výjimky (např. činnost pedagogická, publicistická či literární, a to i v jiných oblastech než je právo⁹⁹), u nichž lze mít za to, že tyto činnosti jsou naopak prospěšné kupř. pro vzdělávací budoucích soudcích.

Podle ust. § 80 odst. 5 písm. b) zákona o soudech a soudcích: „*[S]oudce zejména nesmí působit jako rozhodce nebo zprostředkovatel řešení právního sporu, zastupovat účastníky soudního řízení nebo jako zmocněnec poškozeného nebo zúčastněné osoby v soudním nebo správním řízení, s výjimkou zákonného zastoupení a případů, v nichž půjde o zastupování dalšího účastníka řízení, v němž je účastníkem i sám soudce.*“

Abychom se mohli však otevřeně v rámci dané profese, nebo právnické komunity otevřeně bavit o tématu profesní etiky, musíme jednak nejprve sami jako jednotlivci být připraveni takové diskuzi čelit a připustit svou vlastní nedokonalost, jednak zachovat si vlastní integritu a nikoliv pouze hovořit o tom, co za správné či etické považujeme, ale rovněž to i při své profesi dodržovat. Urban cituje soudce Baňoucha, jenž během semináře profesní etiky k tomuto sdělil: „*kdykoli někdo mluví o etice, zaútočíme na něj kritikou ad hominem, tj. jakoby u nás o etice mohli mluvit jen andělé – a ti, jak víme, nemají ani své tiskové mluvčí.*“¹⁰⁰

---

⁹⁸ GRÝGAR, J. *Zákon o soudech a soudcích: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-09-28]. ASPI_ID KO6_2002CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X. Komentář k § 74, odst. 2.

⁹⁹ GRÝGAR, pozn. 98, [cit. 2021-09-28].

¹⁰⁰ URBAN, Michal. Jak se píše a učí o soudech, soudcích a profesní etice. In: KYSELA, ONDŘEJKOVÁ, pozn. 38, s. 243-244.

4 SOCIÁLNÍ SÍTĚ A JEJICH VLIV V SOUČASNOSTI

4.1 Vymezení pojmu a kategorizace

Slovní spojení „sociální sítě“ je mnohovýznamové, kupř. v oblasti sociologie sociální sítě míníme „[strukturu tvořenou] množinou sociálních aktérů (jedinců nebo organizací) a množinou vazeb mezi dvojicemi těchto aktérů.“¹⁰¹ Pro účely této práce budeme definovat pojem sociální sítě podle definice anglického sousloví „social media“, které českému pojmu obsahově odpovídá, tedy jako v prostředí internetu fungující „interaktivní technologie, které umožňují vytvářet, sdílet nebo vyměňovat si informace, myšlenky, zájmy a další formy obsahu prostřednictvím virtuálních komunit a sítí.“¹⁰² Podle dat z korpusu jazyka českého se pojem sociální sítě začal významněji více používat příchodem roku 2008, dva roky po globálním spuštění Facebooku.¹⁰³

Jedná se o definici velice obecnou a širokou, pod kterou bude spadat nepřehledné množství různých aplikací a webových stránek, fungující na mnoha různorodých principech a spojující různé skupiny lidí. Musíme vzít v potaz skutečnost, že některé sociální sítě fungují pouze lokálně, nebo v omezeném počtu jazykových mutací, jiné se naopak vyznačují svým globálním rozměrem. Za sociální síť v širším smyslu můžeme považovat i takové aplikace, které vyžadují po uživateli např. pouze telefonní číslo, nebo e-mail a následně mu umožňují různorodou formou vyměňovat si informace s ostatními uživateli dané sítě, komunikovat s nimi, sdílet obsah apod.

Sociální sítě lze rozdělit do více kategorií, podle účelu a způsobu, jakým funguje, nabízí se rozdělení do třinácti kategorií na: blogs [online časopis nebo informační webová stránka, která nabízí zpravidla pravidelně aktualizovaný obsah], collaborative project management [nástroje pro projektové řízení založené na spolupráci více uživatelů], enterprise social networking [podnikové sociální sítě, zpravidla v rámci 1 firmy, pro interní komunikaci], business networks [sociální sítě pro spojování

---

¹⁰¹ Sociální síť (sociologie). *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2021 [cit. 2021-09-28]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Soci%C3%A1ln%C3%AD_s%C3%AD%C5%A5_\(sociologie\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Soci%C3%A1ln%C3%AD_s%C3%AD%C5%A5_(sociologie)).

¹⁰² Social media. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2021 [cit. 2021-09-28]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Social_media.

¹⁰³ Facebook. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2021 [cit. 2021-09-28]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Facebook#2006%E2%80%932012:_Public_access,_Microsoft_alliance,_and_rapid_growth.

jednotlivců z různých firem], forums [fóra primárně určena pro diskuzi nebo poradenství], microblogs [totéž jako blog., nicméně s výrazně kratší průměrnou délkou publikovaného obsahu], photo sharing [nástroje pro sdílení fotek, zpravidla ale nikoliv pouze transfer dat, ale jejich publikování veřejně nebo omezenému okruhu uživatelů], products/services review [recenzní portály pro hodnocení produktů nebo služeb], social bookmarking [nástroje pro označování webových stránek nástrojem v prohlížeči, aby bylo možné je později snadno znovu navštívit, tyto nástroje mohou být sdílené a vytvářet tak síť zaměřenou na osoby vyhledávající podobné zájmy], *social gaming* [hraní her na sociálních sítích, nebo sdílení informací o těchto hrách], social networks [obecný pojem pro často velice univerzální platformy zahrnující různé formy komunikace, zaslání zpráv, vytváření a sdílení obsahu vytvořeného prostřednictvím dané platformy nebo mimo ni], video sharing [obdobně jako photo sharing ale typicky zaměřené jen na video obsah s různou délkou] a virtual worlds [aplikace, jejichž koncept je zaměřen na vytváření virtuálního světa].¹⁰⁴ Podle dat z Eurostatu v České republice využívalo v roce 2020 sociální sítě 57 % populace, což je mírně nad průměrem Evropské Unie.¹⁰⁵

V této práci se budeme zaměřovat primárně na některé vybrané sociální sítě, které jednak patří mezi ty s větším počtem uživatelů, jednak nejsou zaměřené pouze na komunikaci mezi jednotlivci nebo skupinami bez možnosti vytvářet obsah přístupný na veřejném nebo soukromém profilu daného uživatele. Podle dat GroupM z prosince roku 2019 má nejvíce uživatelů sociální síť Facebook s tehdy 5 300 000 uživateli, následují Instagram s 2 200 000 uživateli, LinkedIn s 1 600 000 uživateli a Twitter s 620 000 uživateli. Pominout bychom neměli ani YouTube s 5 640 000 uživateli.¹⁰⁶ Vzhledem k tomu, že se však online svět a s ním i sociální sítě velice dynamicky vyvíjí, nemůžeme postihnout veškeré trendy a nové sociální sítě, věnovat se v této práci tedy budeme ještě aplikaci TikTok.

---

¹⁰⁴ Measuring the Degree of Corporate Social Media Use. *International Journal of Market Research* [online]. 2015 [cit. 2021-09-28]. Dostupné z: DOI:10.2501/IJMR-2015-018 a také na https://www.researchgate.net/publication/283073224_Measuring_the_Degree_of_Corporate_Social_Media_Use.

¹⁰⁵ Individuals using the internet for participating in social networks. *Eurostat Data Browser* [online]. 2021 [cit. 2021-10-12]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tin00127/default/table?lang=en>.

¹⁰⁶ Sociální média v roce 2020: Přehled zásadních trendů na sociálních sítích pro brandovou komunikaci. *GroupM* [online]. 2020 [cit. 2021-09-28]. Dostupné z: <https://www.hl.cz/upload/680-social-trendy-2020-groupm.pdf>.

Lze předpokládat, že do jisté míry následuje Česká republika trend užívání sociálních sítí ve Spojených státech amerických. Pew Research Center provedlo průzkum užívání sociálních sítí mezi dospělou americkou populací, přičemž z dat vychází následující závěry:

- V roce 2021 používá sociální sítě 72 % dospělých Američanů, přičemž od roku 2016 se růst počtu nových uživatelů výrazně zpomalil, přičemž ve věkové skupině 18-29 let používá sociální sítě 84 % populace, ve skupině 30-49 let 81 % populace, ve skupině 50-64 let 73 % a ve skupině 65+ let pak 45 % populace.
- Ze statistiky lze vyčíst tři trendy, a sice větší počet uživatelů je v populaci žijící v městských nebo příměstských oblastech, mezi uživateli s vyšším vzděláním a rovněž více uživatelů tvoří ženy oproti mužům.
- Sedm z deseti uživatelů Facebooku a šest z deseti uživatelů Instagramu používá tyto sítě každý den.¹⁰⁷

Význam sociálních sítí lze podtrhnout skutečností, že průměrně uživatel sociálních sítí stráví denně jejich používáním 145 minut.¹⁰⁸

4.2 Použití a potenciál sociálních sítí

Sociální sítě mají v dnešním světě celou řadu (pro leckoho dokonce) nezastupitelných rolí, mají potenciál přinést pozitivní dopady na naši společnost, rovněž ale s nimi spojují určitá rizika a možné negativní vlivy. Rozebereme obě strany této mince obecně, abychom je následně mohli rozebrat podrobněji se zaměřením na soudce jako uživatele sociálních sítí.

V obecné rovině můžeme jmenovat celou škálu možných použití sociálních sítí, z nichž některé rozebereme více. Jednotlivci mohou sociální sítě posloužit ke konzumaci mediálního obsahu¹⁰⁹, ke komunikaci a interakci s přáteli, rodinou, nebo potenciálními partnery/partnerkami,

---

¹⁰⁷ Social Media Fact Sheet. *Pew Research Center* [online]. 2021 [cit. 2021-10-03]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/internet/fact-sheet/social-media/>.

¹⁰⁸ Daily time spent on social networking by internet users worldwide from 2012 to 2020. *Statista* [online]. 2021 [cit. 2021-10-03]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/433871/daily-social-media-usage-worldwide/>.

¹⁰⁹ K tomu srov.: MARTENS, Bertin, Luis AGUIAR WICHT, Maria Estrella GOMEZ HERRERA a Frank MULLER-LANGER. The digital transformation of news media and the rise of disinformation and fake news. *European Commission: EU Science Hub* [online]. 2018 [cit. 2021-10-03]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/digital-transformation-news-media-and-rise-disinformation-and-fake-news>.

k prezentace sebe sama (zejména profesně orientované sítě jako LinkedIn) či k inspiraci v oblasti životního stylu.

Sociální sítě přináší možnost navazovat kontakt online s novými lidmi a vytvářet si takto i nová přátelství, dle výzkumu Pew Research Center až 57 % dospívajících ze Spojených států amerických ve věku 13 až 17 let navázalo přátelství s někým novým online, přičemž 29 % z celkového počtu si takto našlo dokonce více než 5 nových přátel. Ze všech 57 % však jen pětina uvedla, že se svými online přáteli někdy potkalo i mimo online prostor. Mezi sociálními sítěmi pak nejvýznamnější roli hrají v tomto ohledu Facebook a Instagram. „83 % dospívajících uživatelů sociálních sítí tvrdí, že se díky sociálním sítím cítí být lépe informováni o životech svých přátel. 70 % dospívajících, kteří používají sociální sítě, se díky nim cítí být blíže prožívání a pocitům jejich přátel. 68 % dospívajících uživatelů sociálních sítí se setkala s tím, že je lidé na těchto platformách podpořili v těžkých nebo náročných chvílích.“¹¹⁰ Jiné výzkumy ukázaly, že dospělí uživatelé sociálních sítí vedou k větší interakci mezi jedinci, kteří pocházejí z různých sociálních skupin, anebo se liší například v náboženském vyznání, rase, etnicitě, politických preferencích nebo výši příjmu.¹¹¹

4.2.1 Sociální sítě a vzdělávání

Zajisté nemalý potenciál mají sociální sítě také v oblasti vzdělávání, ať už přímém (vytváření vlastního vzdělávacího obsahu, nebo používání sociální sítě jako součásti samotného vzdělávání), anebo zprostředkovaném skrze sdílení studijních materiálů, doporučení a událostí. Za příklad si můžeme vzít Právnickou fakultu UK, která prostřednictvím sociální sítě komunikuje s uchazeči o studium. Přijatí studenti jsou následně členy uzavřených skupin s mnoha stovkami členů, kde spolu sdílí důležité informace, zkušenosti, nabídky stáží nebo práce, vyměňují si literaturu a studijní materiály. V neposlední řadě nesmíme opomenout, že profily na sociálních sítích mají jednotlivé katedry a centra, studentské spolky a pak fakulta samotná. Bez sociální sítě by zcela nepochybně šíření studijních informací a materiálů bylo o mnoho složitější a jen stěží takto plošné. Z pohledu profesní etiky musíme ještě doplnit skutečnost, že často právě tyto skupiny vedou k propojování jednotlivých

---

¹¹⁰ Teens, Technology and Friendships: Video games, social media and mobile phones play an integral role in how teens meet and interact with friends. *Pew Research Center* [online]. 2015 [cit. 2021-10-03]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/internet/2015/08/06/teens-technology-and-friendships/>.

¹¹¹ In Emerging Economies, Smartphone and Social Media Users Have Broader Social Networks: 2. Social media users more likely to interact with people who are different from them. *Pew Research Center* [online]. 2019 [cit. 2021-10-03]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/internet/2019/08/22/social-media-users-more-likely-to-interact-with-people-who-are-different-from-them/>.

studentů a vytváření vazeb v rámci sociálních sítí, přičemž tyto mohou následně přetrvat i později do doby, kdy bývalí studenti jsou již absolventy a reprezentují rozličné zájmy v různých právních profesích.

Zejména u soudů (na rozdíl například od Policie ČR) si lze představit (alespoň zprvu) využitelnost pouze některých sítí – se zaměřením spíše na textový obsah (Twitter, LinkedIn, ale koneckonců i Facebook), než na vlastní tvorbu multimediálního obsahu (Instagram nebo Tiktok), přesto však nelze opominout, že i takové profily již existují (například profil Nejvyššího soudu @nejvyssisoud na síti Instagram). České soudy zatím užívají sociální sítě velice sporadicky a jejich příspěvky nemají dosah na velký počet uživatelů sociálních sítí. „*Ústavní soud si na sociálních sítích vede nejlépe ze všech soudů co do počtu sledujících, kterých je přes 7 tisíc, a to je i na poměry ostatních ‚veřejných institucí‘ úspěch. Zejména vezmeme-li v potaz úzké zaměření cílové skupiny. Je nicméně vidět, že si ÚS našel cestu i k laické veřejnosti. Vyloženě skvělá je současná úvodní fotografie od Davida Bernarda.*“¹¹² Soudy by na sociálních sítí mohly přinášet tiskové zprávy, stream vzdělávacích seminářů, videa přibližující práci soudců, obsah zaměřený pro právníky (vybraná soudní rozhodnutí), ale i pro veřejnost (obsah přibližující základní hmotněprávní nebo procesněprávní instituty, a to ze všech oblastí práva). Lze si představit, že takový obsah by měl soudcům spoluvytvářet specialista v oblasti PR a marketingové komunikace, není však vyloučeno, že se na něm budou podílet samotní soudci, nicméně bylo by vhodné, aby soudy mezi sebou sdílely dobrou praxi a některé aktivity rovněž vzájemně koordinovaly (například v oblasti vzdělávání veřejnosti upřednostnily profily krajských a vyšších soudů namísto mnoha profilů všech jednotlivých okresních soudů, aby aktivita byla soustředěna na méně míst, a tedy měla také dosah k více uživatelům).

4.3 Negativní aspekty sociálních sítí

I téma duševní pohody a duševního zdraví se vztahuje k etickému chování soudce na sociálních sítích, neboť jedinec, jehož vnitřní rozpoložení je v nerovnováze může pak v důsledku svého duševního stavu začít používat sociální sítí takovým způsobem, který může být považován za neetický nejenom ve vztahu k profesní etice soudce, ale rovněž v obecné rovině ve vztahu k pravidlům

---

¹¹² České soudy a sociální sítě: Od Twitteru po Instagram. *Nejvyšší soud* [online]. 2021 [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/web/Provverejnostamedia~Napsalionas~Ceske_soudy_a_social_ni_site__Od_Twitteru_po_Instagram~?openDocument&lng=CZ.

slušnosti a podmínkám používání dané sociální sítě. Užívání sociálních sítí může vést k poklesu sebedůvěry, k vnímání svého vzhledu nebo života jako nedostatečného ve srovnání s ostatními¹¹³ a k prohloubení pocitu, že ostatní žijí lepší život¹¹⁴, k prohloubení depresivních nebo úzkostlivých stavů nebo k rozvoji pocitu osamělosti, přičemž „[s]tudie Pensylvánské univerzity zjistila, že časté používání Facebooku, Snapchatu a Instagramu spíše zvyšuje pocit osamělosti. Studie zároveň zjistila, že redukce používání sociálních sítí může ve skutečnosti vést k tomu, že se jedinec bude cítit méně osamělý a izolovaný a zlepší se mu jeho celková pohoda.”¹¹⁵ Používání sociálních sítí rovněž může negativně ovlivňovat kvalitu spánku. Pakliže dojdeme k závěru, že toto negativně dopadá na současné studenty (nejenom práva),^{116, 117} pak je pravděpodobné, že stejným nebo obdobným návykům a jejich důsledkům budou vystaveni také ve svém budoucím profesním životě.

Z výzkumu provedeného na dospívajících Američanech ve věku 13 až 17 let vyplynulo o to, jakou psychickou zátěž představuje snaha po dokonalém zviditelnění sebe sama na sociálních sítích: „Dospívající čelí těžkostem, když se snaží vytvořit sobě odpovídající a autentický profil na sociálních sítích, aby jeho obsah odpovídal tomu, kdo jejich profil sleduje, včetně dospělých a jejich vrstevníků. V důsledku toho řada dospívajících cítí určitou povinnost vytvářet atraktivní a populární image sebe sama prostřednictvím svých příspěvků na sociálních sítích. 40 % dospívajících uživatelů sociálních sítí uvádí, že cítí nutnost zveřejňovat pouze takový obsah, díky kterému budou před ostatními vypadat dobře. 39 % dospívajících uvádí, že cítí nutnost zveřejňovat obsah, který bude

---

¹¹³ K tomu srov.: BLACKFORD, Meghan. BODY IMAGE AND SOCIAL MEDIA QUESTIONNAIRE. *FHE Health* [online]. 2020 [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: <https://fhrehab.com/news/bodypositive/>.

¹¹⁴ “Nezávisle na kulturním prostředí a pohlaví existuje negativní vztah mezi závislostí na sociálních médiích a sebeúctou a zprostředkovaný negativní vztah mezi závislostí na sociálních médiích a spokojeností se životem.” HAWI, Nazir S. a Maya SAMAHA. The Relations Among Social Media Addiction, Self-Esteem, and Life Satisfaction in University Students. *Social Science Computer Review* [online]. 2017, 35(5), 576-586 [cit. 2021-10-13]. ISSN 0894-4393. Dostupné z: doi:10.1177/0894439316660340 a také na https://www.researchgate.net/publication/306048463_The_Relations_Among_Social_Media_Addiction_Self-Esteem_and_Life_Satisfaction_in_University_Students.

¹¹⁵ ROBINSON, Lawrence a Melinda SMITH. Social Media and Mental Health. *HelpGuide* [online]. 2021 [cit. 2021-10-03]. Dostupné z: <https://www.helpguide.org/articles/mental-health/social-media-and-mental-health.htm>.

¹¹⁶ GARETT, Renee, Sam LIU a Sean D. YOUNG. *The relationship between social media use and sleep quality among undergraduate students* [online]. 2017, 21(2), 163-173 [cit. 2021-10-03]. ISSN 1369-118X. Dostupné z: doi:10.1080/1369118X.2016.1266374 a také na <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5881928/>.

¹¹⁷ LEVENSON, Jessica C., Ariel SHENSA, Jaime E. SIDANI, Jason B. COLDITZ a Brian A. PRIMACK. The association between social media use and sleep disturbance among young adults. *Preventive Medicine* [online]. 2016, 85, 36-41 [cit. 2021-10-03]. ISSN 00917435. Dostupné z: doi:10.1016/j.ypmed.2016.01.001 a také na <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4857587/>.

populární a získá hodně komentářů nebo lajků.“¹¹⁸ Řada dospívajících si podobné návyky pravděpodobně přenesou do svého dospělého a profesního života, v němž tedy na způsob, jakým sociální sítě používají, budou nejspíše mít vliv dva faktory: zaprvé okruh uživatelů, který daného uživatele sleduje, zadruhé způsob, jakým tito sledující na sdílený obsah reagují a zda sdílející uživatel získává pozitivní zpětnou vazbu na obsah, který sdílí. Prvky seberealizace, ocenění či přijetí čerpáme z různých situací i mimo sociální sítě, kvantitativně však sociálních sítí získáváme mnohem větší prostor pro vzájemnou interakci, kterého by se nám bez těchto nástrojů nedostalo.

Výzkumy zjistily, že samotné nadužívání sociálních sítí u mladých dospělých koreluje s výskytem deprese u této populace. Z doporučení závěrů tohoto výzkumu plyne, že bude třeba v budoucnu hlouběji zkoumat chování takových uživatelů v rámci sociálních sítí (jakým způsobem interagují v rámci sítě, zda jsou aktivní, či pasivní apod.).¹¹⁹ Budeme-li znát vzorce chování uživatelů sociálních sítí, kteří mají depresivní stavy (nebo sebevražedné myšlenky), pak bude možné vyvinout takové mechanismy v rámci těchto platforem, které pomohou automaticky za použití umělé inteligence nebo strojového učení odhalit příznaky v chování jednotlivce a nabídnout mu pomoc v řešení této situace (lze si rovněž představit, že by některé platformy mohly zabudovat systém včasného varování pro rodiče nezletilých uživatelů, kterým by automaticky daná platforma zaslala upozornění na rizikové chování jejich nezletilých dětí).

Každému uživateli sociálních sítí (tedy i soudci) hrozí riziko odcizení virtuální identity – konkrétního účtu v rámci dané platformy.¹²⁰ V případě, že by se soudce stal cíleně předmětem takového útoku, bylo by riziko s tím spojené přímo úměrné tomu, nakolik se odcizený profil prezentoval veřejně jako profil soudce, kolik uživatelů jej sledovalo a s kým a o čem prostřednictvím sítě komunikoval. V případě, že by profil měl velký počet sledujících, mohly by na něm uveřejněné příspěvky (osobou, která profil odcizila) vyvolat dojem, že soudce jedná nedůstojně, neeticky nebo vulgárně, a to doby, než by se profil podařilo získat zpět. Za situace, kdy by soudce v komunikaci s jinými uživateli sítě např. vulgárně osočoval jiné soudce, nebo se vyjadřoval nedůstojně o justici, mohlo by uveřejnění takových příspěvků vést nejenom ke kárné odpovědnosti, nýbrž ke snížení

---

¹¹⁸ Pew Research Center [online], pozn. 110, [cit. 2021-10-03].

¹¹⁹ LIN, Liu yi, Jaime E. SIDANI, Ariel SHENSA, et al. ASSOCIATION BETWEEN SOCIAL MEDIA USE AND DEPRESSION AMONG U.S. YOUNG ADULTS. *Depression and Anxiety* [online]. 2016, 33(4), 323-331 [cit. 2021-10-03]. ISSN 10914269. Dostupné z: doi:10.1002/da.22466 a také na <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4853817/>.

¹²⁰ Sociální sítě. 2021: *you connected* [online]. [cit. 2021-10-03]. Dostupné z: <https://www.internetembezpecne.cz/internetem-bezpecne/socialni-media/socialni-site/>.

důstojnosti justice. Každý uživatel sociálních sítí si tedy musí být vědom rizika, že veškerý obsah může za jistých okolností být zneužit, a tedy s rozmyslem by měl uvažovat, jaké potenciální důsledky by jeho nevhodné (byť neveřejné) jednání na sociální síti mohlo způsobit.

5 ŽIVOT SOUDCE NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH

5.1 Etický kodex Soudcovské unie České republiky

Soudcovská unie České republiky je profesním sdružením soudců, které funguje na principu dobrovolného vstupu, tedy nikoliv všichni soudci v České republice jsou jejími členy, přesto „[p]odle podílu členů na celkovém počtu soudců patří Soudcovská unie České republiky k nejsilnějším profesním sdružením v rámci Evropy.“¹²¹

Aby se soudce mohl stát členem tohoto sdružení, musí podat přihlášku, čímž vyjadřuje souhlas se stanovami Soudcovské unie. Stanovy předpokládají přijetí etického kodexu. Jedním z orgánů Soudcovské unie je tzv. Etický soud unie, který se podle § 28 odst. 1 stanov „vyjadřuje v případech, kdy vznikne nebo může vzniknout pochybnost o souladu jednání soudce s etickým kodexem. Vyjádří se vždy, je-li mu doručen návrh Shromáždění delegátů, Republikové rady, Výboru, Sekce či kteréhokoli člena Unie.“¹²² Stanovy dále upravují délku funkčního období člena Etického soudu nebo například neslučitelnost člena Etického soudu s členstvím v jiných orgánech.¹²³

Etický kodex Soudcovské unie byl přijat 26. 11. 2005 a staví na šesti základních zásadách: (I) nezávislost, (II), nestrannost, (III) bezúhonnost, (IV) důstojnost, (V) rovnost a (VI) odbornost. Z hlediska života soudce na sociálních sítích lze z tohoto kodexu vybrat některá ustanovení, která jsou sice obecná, ale u nichž lze v tomto kontextu jejich možnou aplikaci předpokládat. Jedná se zejména o tato:

- „[Soudce] *Nepodléhá žádným vlivům, zájmům, zásahům, nátlaku a výhrůžkám.*“¹²⁴
Různé vlivy mohou na soudce dopadat právě skrze rozličné sociální sítě, k nátlaku nebo výhrůžkám může právě přes tyto sítě docházet. Význam by mohla mít i účast soudce v různých skupinách a komunitách v rámci sociálních sítích, v nichž se často

---

¹²¹ SU ČR. *Soudcovská unie ČR* [online]. 2023 [cit. 2023-01-13]. Dostupné z: <https://www.soudci.cz/o-nas/su-cr.html>.

¹²² Stanovy Soudcovské unie ČR: Úplné znění podle stavu k 18. 10. 2015 po změnách provedených Shromážděním delegátů konaným v Českých Budějovicích ve dnech 16. – 17. 10. 2015. *Soudcovská unie ČR* [online]. České Budějovice, 18. 10. 2015 [cit. 2023-01-13]. Dostupné z: <https://www.soudci.cz/o-nas/stanovy-soudcovske-unie-cr.html>.

¹²³ *Soudcovská unie ČR* [online], pozn. 122, [cit. 2023-01-13].

¹²⁴ Etické zásady chování soudce. *Soudcovská unie ČR* [online]. Brno, 26. 11. 2005 [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://www.soudci.cz/o-nas/eticke-zasady-chovani-soudce.html>.

šíří různé konspirační teorie nebo extremistické názory. Za problematické by bylo možné považovat, kdyby se soudce v takových skupinách přímo účastnil diskuze, moderoval ji nebo takto získanými poznatky pak ovlivnil svou rozhodovací praxi a plnění svých povinností.

Za některými uživatelskými profily na různých sociálních však nemusí stát skutečný člověk, ale například tzv. bot. Tím je „[...] automatizovaný účet řízený algoritmem, který může simulovat lidskou interakci na sociálních sítích.“¹²⁵ Bot „[...] může být navržen tak, aby manipuloval s veřejným míněním a šířil nepravdy na sociálních sítích.“¹²⁶ Pokud se uživatel sociální sítě dostane do určité názorové bubliny v rámci sociální sítě, může pak vidět pouze informace, které potvrzují jeho názory nebo závěry. Soudci stejně jako jiní uživatelé mohou interagovat s boty a dostat se určitých bublin vytvořených algoritmy dané sítě. Katrina Lee, autorka článku „Your Honor, On Social Media: The Judicial Ethics Of Bots And Bubbles“ zastává názor, že by soudci měli dbát „[...] zvýšené opatrnosti a zůstat dostatečně informováni, aby se vyhnuli neblahému dopadu botů a názorových bublin na sociálních sítích, a to s cílem pomoci zachovat nestrannost soudců,“ a tedy v tomto kontextu i nepodlehnout žádným vlivům, které mohou mít svůj původ i na sociálních sítích.¹²⁷

- „Soudce podporuje kontrolu plnění soudcovských povinností i vysokých nároků na chování soudců, směřujících k posílení důvěry veřejnosti v soudnictví, která je nezbytným předpokladem jeho nezávislosti.“¹²⁸ V tomto ustanovení lze spatřovat obecnou povinnost seberegulovat vlastní chování za účelem posílení důvěry veřejnosti v soudnictví, můžeme jej vnímat jako ustanovení, které svým způsobem prozařuje do veškerého jednání soudce na sociálních sítích, a to v situacích, kdy soudce na síti vystupuje pod vlastní, skutečnou identitou, nebo je ztotožnitelný.
- „Při výkonu funkce i v osobním životě se soudce vždy chová způsobem, který neohrožuje důvěru odborné i laické veřejnosti, jakož i stran řízení, v jeho

---

¹²⁵ LEE, Katrina. Your Honor, On Social Media: The Judicial Ethics Of Bots And Bubbles. *Nevada Law Journal* [online]. Nevada, USA, 28. 5. 2019 [cit. 2023-01-21]. Dostupné z: <https://scholars.law.unlv.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1794&context=nlj>.

¹²⁶ *Nevada Law Journal* [online], pozn. 125, [cit. 2023-01-21].

¹²⁷ LEE, Katrina. *Your Honor, On Social Media: The Judicial Ethics Of Bots And Bubbles*. *Nevada Law Journal* [online], pozn. 125, [cit. 2023-01-21].

¹²⁸ *Soudcovská unie ČR* [online], pozn. 124, [cit. 2023-01-15].

*nestrannost. Vyvaruje se chování, které by mohlo vést k jeho vyloučení z projednávané věci.*¹²⁹ Následující ustanovení navazuje na předchozí, přičemž v tomto je výslovně zmíněn i osobní život soudce.

- *„Soudce se zdrží projevů, které by mohly ovlivnit výsledek řízení nebo vzbudit pochybnost veřejnosti o nestrannosti řízení, a to jak ve věcech, které osobně projednává, tak i v ostatních věcech. Se zástupci sdělovacích prostředků jedná otevřeně, při zachování požadavku nezávislosti a nestrannosti soudní moci.*¹³⁰ Lze si představit, že soudce může se zástupci sdělovacích prostředků jednat i prostřednictvím sociálních sítí, a to buď pasivně (uveřejňováním příspěvků, které se nějaké projednávané věci mohou přímo nebo nepřímo týkat), nebo aktivně (konverzací zprostředkovanou sociální sítí buď formou textových zpráv, hlasových zpráv, videí nebo online hovoru, případně kombinací zmíněných možností.
- *„Soudce se chová tak, aby jeho chování nesnižovalo vážnost soudcovského stavu. Při plnění své funkce i v osobním životě se vyvaruje jednání, které by mohlo ohrozit jeho bezúhonnost a tím vážnost soudcovského stavu a podrobuje se omezením z toho plynoucím.*¹³¹ Poslední citované ustanovení zmiňuje ohrožení bezúhonnosti soudce a akcentuje důraz na podrobení se adekvátním omezením za účelem vyhnutí se potenciálního ohrožení bezúhonnosti.

Výše uvedené zásady jsou velice obecné a v etickém kodexu Soudcovské unie nenajdeme žádné konkrétní ustanovení, které by přímo adresovalo sociální sítě.

5.1.1 Etické meze působení soudce na sociálních sítích

Etický soud Soudcovské unie se zabýval tématem sociálních sítí, resp. jejich užíváním soudci, a to zejména *„v souvislosti s tím, do jaké míry je svoboda projevu soudce omezena jeho soudcovskou funkcí.*¹³² Etický soud potvrdil výše uvedený poznatek, že zásady uvedené v etickém kodexu *„mají ale obecnou povahu a nezabývají se konkrétně působením soudců na sociálních*

---

¹²⁹ Soudcovská unie ČR [online], pozn. 124, [cit. 2023-01-15].

¹³⁰ Soudcovská unie ČR [online], pozn. 124, [cit. 2023-01-15].

¹³¹ Soudcovská unie ČR [online], pozn. 124, [cit. 2023-01-15].

¹³² Etické meze působení soudce na sociálních sítích. DERKA, Ladislav. *Soudcovská unie ČR: Etický soud Soudcovské unie* [online]. Praha, 24. 5. 2017 [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://www.soudci.cz/o-nas/eticke-zasady-chovani-soudce.html>.

sítích.“¹³³ Podstatné je konstatování, že „stěží lze dojít k závěru, že by soudce mohl porušit své právní povinnosti stanovené v uvedených právních předpisech¹³⁴ a zároveň tím neporušil zásady soudcovské etiky. Nicméně obráceně tato úvaha již neplatí – samotné dodržování práva ze strany soudce ještě neznamená, že neporušil soudcovskou etiku.“¹³⁵

V uvedeném stanovisku je nejprve zhodnoceno publikování článků, případně komentářů pod nimi: „Nepochybně by vyznělo negativně, pokud soudce, jako strážce pravidel, jimiž se řídí demokratická společnost a na jejichž základě působí právní stát, by zveřejňoval své příspěvky v mediálním prostoru, který by bylo možné považovat za extremistický, tj. napadající podstatu demokratické společnosti.“¹³⁶

Následně autor popisuje fungování sociální sítě Facebook, uvádí, že její charakter není soukromý ani veřejný, což vyplývá ze skutečnosti, že si je možné veškeré publikovaný obsah personalizovat a nastavit okruh uživatelů, který jej uvidí. V případě interakce s jinými příspěvky (komentáře, likes apod.) záleží, komu je zpřístupněn obsah, s nímž je takto interagováno. Ke konceptu „přátelství“ na sociálních sítích se vrátíme dále v textu. K funkci like: „Toto „lajkování“ je (může být) pro ostatní viditelné a soudce by měl být v tomto směru zdrženlivý, neboť vyjádřením své podpory by mohl vzbudit dojem, že straní účastníkovi řízení nebo jeho zástupci.“¹³⁷

Etický soud dochází k závěru, že nezáleží na tom, zda se soudce na konkrétní sociální síti pohybuje pod profilem, z něhož je možné určit jeho identitu, nebo anonymně.¹³⁸ Nepochybně však, bude-li člen Soudcovské unie vystupovat zcela anonymně, v zásadě to zcela nebo výrazně omezuje schopnost Etického soudu posoudit takové konkrétní jednání soudce. Pokud totiž nebude možné jednotlivce identifikovat, pak se v zásadě jedná pouze o profil v rámci sociální sítě, který nějakým způsobem působí v online prostředí, ale jeho vyjádření, obsah či interakce není možné vztáhnout ke konkrétnímu soudci. Tato skutečnost však neospravedlňuje takové jednání soudce a nečiní z něj jednání etické.

---

¹³³ Soudcovská unie ČR: Etický soud Soudcovské unie [online], pozn. 132, [cit. 2023-01-15].

¹³⁴ Čl. 81 a 82 Ústavy, Čl. 17 Listiny základních práv a svobod a dále § 80 zákona o soudech a soudcích č. 6/2002 Sb.

¹³⁵ Soudcovská unie ČR: Etický soud Soudcovské unie [online], pozn. 132, [cit. 2023-01-15].

¹³⁶ Soudcovská unie ČR: Etický soud Soudcovské unie [online], pozn. 132, [cit. 2023-01-15].

¹³⁷ Soudcovská unie ČR: Etický soud Soudcovské unie [online], pozn. 132, [cit. 2023-01-15].

¹³⁸ Soudcovská unie ČR: Etický soud Soudcovské unie [online], pozn. 132, [cit. 2023-01-15].

Snadno se můžeme ztotožnit s tvrzením, že „*nevybíravá forma vyjadřování soudce (různé jazykové excesy či i vulgarismy) v jeho veřejných projevech snižuje soudcovskou důstojnost a takových projevů by se měl každý soudce vyvarovat.*“ Etický soud do těchto nevhodných projevů však řadí i „*satirické projevy a ironické kritizování všech a všeho*“.¹³⁹ Na různých sociálních sítích může být podobná tvorba přímo podstatou samotné existence dané sítě, někdy výsledky této tvorby mohou mít i umělecký charakter. Tento názor Etického soudu můžeme považovat za relativně přísný, ale opodstatněný.

Z šesti bodů, k nimž v závěru Etický soud dochází, lze považovat tři za poměrně přímočaré nebo jednoznačné, a to:

- „3) *Soudce nekomentuje probíhající soudní řízení.*
- 4) *Soudce nedává právní rady.*
- 6) *Soudce by měl mít na paměti, že si nemůže být nikdy jist, kde všude se jeho komunikace objeví, byť původně byla určena jen omezenému okruhu adresátů.*“¹⁴⁰

U druhé poloviny závěrů spatřujeme naopak prostor pro širší rozbor nebo další úvahy:

- „1) *Všechny projevy soudce (příspěvky, komentáře, fotografie aj.) musí zachovávat důstojnost soudcovské funkce a nesmí vzbuzovat pochybnosti o jeho nestrannosti či nezávislosti.*“¹⁴¹ Pokud jde o zachování důstojnosti soudcovské funkce, pak s tímto požadavkem je inherentně spjatá otázka, jaké projevy jsou těmi, které narušují důstojnost soudcovské funkce. Bez širšího posouzení této otázky jsme ponechání vlastním subjektivním úsudkům o tom, kde leží hranice mezi projevy ještě akceptovatelnými a projevy již nevhodnými.
- „2) *Soudce si nemá vytvářet takové vztahy, které by mohly vzbudit dojem, že mohou ovlivnit soudcovo rozhodování.*“¹⁴² O způsobu vytváření vztahů, přátelství, nebo různých forem spojení či propojení uživatelů pojednáme dále v textu.
- „5) *Soudce se vyhýbá politickým hodnocením (mj. podpoře konkrétního kandidáta na politickou funkci, „nelajkuje“ politické strany či hnutí, nevyjadřuje se ke*

---

¹³⁹ *Soudcovská unie ČR: Etický soud Soudcovské unie* [online], pozn. 132, [cit. 2023-01-15].

¹⁴⁰ *Soudcovská unie ČR: Etický soud Soudcovské unie* [online], pozn. 132, [cit. 2023-01-15].

¹⁴¹ *Soudcovská unie ČR: Etický soud Soudcovské unie* [online], pozn. 132, [cit. 2023-01-15].

¹⁴² *Soudcovská unie ČR: Etický soud Soudcovské unie* [online], pozn. 132, [cit. 2023-01-15].

kontroverzním politickým otázkám, netýkají-li se justice).“¹⁴³ Omezení se v „lajkování“ profilů různých politických stran či hnutí může být problematické. V současnosti jsou sociální sítě velice významným informačním kanálem, skrze něj se mohou jednotlivci dozvědět velkou spoustu informací o politickém a společenském dění. Bez možnosti sledovat (prostřednictvím funkce obdobné funkci „like“, „follow“ apod.) se soudci dostávají do pozice, ve které může být omezen přístup k informacím, které mají vliv i na jejich každodenní občanský život. Nehledě na to, že lze jen těžko bez dalšího „sledování“ profilu takové strany považovat za vyjadřování podpory, neboť může jít o pouhý zájem být informován o dění ve společnosti, resp. politice.

5.2 Etický kodex Nejvyššího soudu České republiky

„Etické chování soudce nelze redukovat jen na dodržování pravidel slušného společenského,“ uvádí etický kodex, který vydal Nejvyšší soud České republiky.¹⁴⁴ Najdeme v něm obdobná ustanovení jako v etickém kodexu Soudcovské unie, nad rámec něj tento druhý kodex uvádí v kontextu sociálních sítí například:

- *„Soudce se při výkonu funkce i v osobním životě vyvaruje nevhodného vystupování, projevů nebo konání, včetně takového, které objektivně vzbuzuje dojem nevhodnosti.*
- *Těžkosti osobního života se soudce snaží řešit důstojně, ohleduplně a korektně.*
- *Sociální sítě a podobné platformy užívá soudce obezřetně, aby jeho názorová vyjádření, zveřejňované informace, obrazové a zvukové záznamy nenarušovaly soudcovskou důstojnost.“*¹⁴⁵

Druhý bod vychází z předpokladu, že soudcem není soudcem pouze při výkonu svých pracovních povinností, nýbrž neustále. Na osobu soudce se tak kladou vyšší nároky, pokud jde o jeho schopnost řešit náročné situace v jeho osobním životě. Etický kodex v tomto směru nabádá soudce k tomu, aby své osobní problémy řešili způsobem, který bude co nejméně zatěžovat veřejný prostor.

---

¹⁴³ Soudcovská unie ČR: *Etický kodex Soudcovské unie* [online], pozn. 132, [cit. 2023-01-15].

¹⁴⁴ Etický kodex: *Etické zásady chování soudce. ANGYALOSSY, HAVELEC A KOL. Nejvyšší soud České republiky* [online]. Brno, 6. 2020 [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: [https://www.nsoud.cz/judikatura/ns_web.nsf/0/480C6A02F818B1DCC12586B00029183B/\\$file/ETICK%C3%9D%20KODEX%20\(2\).pdf](https://www.nsoud.cz/judikatura/ns_web.nsf/0/480C6A02F818B1DCC12586B00029183B/$file/ETICK%C3%9D%20KODEX%20(2).pdf).

¹⁴⁵ ANGYALOSSY, HAVELEC A KOL. *Nejvyšší soud České republiky* [online], pozn. 144, [cit. 2023-01-15].

„Zdrženlivost při prezentování svých osobních problémů, svého postoje k jiným osobám, apod. ve veřejném prostoru platí i pro jeho aktivity na sociálních sítích, diskusních fórech, atd.“¹⁴⁶

Třetí citovaný bod je z našeho pohledu nejzásadnější, autoři se v něm obrazí na výše zmiňované stanovisko Etického soudu Soudcovské unie, ale také na „Praktického průvodce soudce pro užívání sociálních sítí v kontextu střední a východní Evropy,“ z něhož citují deset základních pravidel:

- *„1. Ve veškerém obsahu na sociálních sítích dobře reprezentujte soudcovský stav.*
- *2. Nikdy nekomentujte projednávané věci.*
- *3. Nevyužívejte sociální sítě k vyšetřování účastníků řízení.*
- *4. Dávejte pozor, koho přidáte mezi své „přátele“ nebo „oblíbené“.*
- *5. Vyhybejte se politickým a komerčním komentářům.*
- *6. Uzpůsobte a monitorujte svou viditelnost online.*
- *7. Chraňte své osobní údaje*
- *8. Poučte svou rodinu a přátele.*
- *9. Využívání sociálních sítí k veřejné osvětě.*
- *10. Dále se v oblasti sociálních sítí vzdělávejte.“¹⁴⁷*

Doporučení poučit rodinu a přátele se jeví jako velmi pragmatické. Doposud jsme pojednávali primárně o tom, jakou roli sehraává sám soudce na sociálních sítích. Může však nastat případ, kdy soudce ani na sociálních sítích aktivní nebude, ovšem někdo (zejména) jemu blízký bude sdílet obsah, který se jej týká. Tedy shodneme se na tom, že je vhodné počítat se svými blízkými jako s potenciálními rizikovými faktory z hlediska sociálních sítí a že prospěje vzájemný dialog a nastavení si nějakých pravidel.

5.3 Judikatura Ústavního soudu

K omezení svobody projevu a ke zdrženlivosti soudce v projevech týkajících se politické soutěže se Ústavní soud vyjádřil v nálezu sp. zn. I. ÚS 2617/15 ze dne 5. 9. 2016. Ve vztahu

---

¹⁴⁶ *ANGYALOSSY, HAVELEC A KOL. Nejvyšší soud České republiky* [online], pozn. 144, [cit. 2023-01-15].

¹⁴⁷ Praktický průvodce soudce pro užívání sociálních sítí: v kontextu střední a východní Evropy: CEELI INSTITUTE REPORT. *CEELI Institute, o.p.s.* [online]. Praha, 1. 2020 [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://ceeliinstitute.org/wp-content/uploads/2020/03/SoMeGuidelines-CZ.pdf>.

k sociálním sítím nebo online komunikačním prostředkům je tento náleze spíše okrajový, neboť se týkal projevu učiněných mimo sociální síť. Věnuje se případu, kdy se soudce aktivně vyjadřoval k politickému dění v obci Mnichovice a přitom kromě svého jména bylo uvedeno i jeho postavení jakožto soudce Městského soudu v Praze. V tomto nálezu Ústavního soudu obecně rozebral soudcovskou svobodu projevu, přičemž toto rozhodnutí může sloužit jako základ pro posouzení budoucích obdobných případů (i těch, které se týkají sociálních sítí.)¹⁴⁸

V nálezu ze dne 11. 4. 2017 sp. zn. IV. ÚS 2609/16 se Ústavní soud zabýval mezemi svobody projevu soudců. Stěžovatelem byl soudce, který publikoval satirické články s politickým podtextem, dle kárného soudu: „(...) tyto články obsahují příběhy, v nichž jsou hrubě neobjektivním a dehonestujícím způsobem vykresleni migranti, pracovníci neziskových organizací a občanskí aktivisté, a to za použití vulgarismů, sexuálních a násilných narážek.“ Argumentace stěžovatele byla postavená na čl. 17 odst. 2 Listiny základních práv a svobody a čl. 10 Úmluvy o ochraně základních lidských práv a svobod, tedy na právu na svobodu projevu, přičemž zejména zpochybňoval, že by jím publikované texty byly nedůstojné. K tomu „Ústavní soud uzavírá, že soudce má představovat jistou společenskou autoritu a musí si tedy být vědom, že veškeré jeho počínání bude veřejností vnímáno citlivěji, než je tomu u jiných osob. Pokud publikuje satirické texty, které mají zřetelný politický podtext, musí brát na zřetel, že tato vyjádření mohou mít ve společnosti silnější dopad. Postavení soudce je ve srovnání s jinými zaměstnanci státu zcela specifické. Soudce, jakožto přímý vykonavatel jedné z mocí státu, je vybaven nejen výjimečnými pravomocemi, ale i výsadami, které mu umožňují vykonávat funkci nezávisle, nestranně a spravedlivě (srov. § 80 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb.). Tomu ovšem konsekventně odpovídají i zvýšené požadavky na jeho osobní integritu a na jeho roli pro zachovávání důvěryhodnosti celé justice, které se, mimo jiné, projevují i v jistých omezeních v osobním životě a při výkonu politických práv. Jestliže se tedy někdo rozhodne být soudcem, bere tím na sebe dobrovolně i tato (zcela legitimní) omezení. V oblasti práva na svobodu projevu se tak ve zvýšené míře uplatňuje zásada vyjádřená v čl. 10 odst. 2 Úmluvy, podle které výkon těchto svobod zahrnuje i povinnosti i odpovědnost.“¹⁴⁹

---

¹⁴⁸ Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 05.09.2016 sp. zn. I. ÚS 2617/15 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁴⁹ Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 11.04.2017 sp. zn. IV. ÚS 2609/16 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

V jiném – avšak dřívějším – rozhodnutí (sp. zn. II. ÚS 2490/15 ze dne 8. 11. 2016) Ústavní soud posuzoval případ, kdy soudce využil svou osobní e-mailovou adresu k tomu, aby dále přeposlal zprávu značně difamačního charakteru, kterou obdržel od jiného odesílatele. Dle stěžovatele jednak adresáti této zprávy byli jeho přátelé, jednak k tomu využil svou osobní e-mailovou schránku; tyto skutečnosti tedy měly podpořit argument, že tím soudce nemohl porušit povinnosti vyplývající ze své funkce. „(...) Ústavní soud uvádí následující. Kárný soud provedl při ústním jednání dokazování, z něhož vyplynulo, že mezi adresáty e-mailové zprávy bylo i několik zástupců českých médií, přičemž některým z těchto novinářů stěžovatel předmětnou zprávu přeposlal na pracovní adresu. Zároveň kárný soud při dokazování zjistil, že většina těchto osob zná stěžovatele pouze po pracovní stránce. Jestliže stěžovatel daný e-mail těmto osobám přeposlal, a to bez jakéhokoliv vlastního komentáře, v některých případech i na pracovní adresu, musel si být naprosto vědom toho, že obsah předmětné e-mailové zprávy se může za této situace dostat na veřejnost, přičemž jako odesílatel této zprávy bude ztotožněn právě stěžovatel. Z tohoto pohledu tedy není možno na tuto e-mailovou komunikaci pohlížet jako na čistě soukromou, byť k přeposlání e-mailu došlo ze soukromé adresy stěžovatele. Přeposláním zprávy, jejíž obsah lze hodnotit jako výrazně difamační, zároveň stěžovatel mohl zasáhnout i do osobnostních práv politiků, jichž se obsah zprávy týkal, tedy do práv senátora Jaroslava Kubery, jakož i dalších tří osob, které na smyšleném rozhovoru participovaly, čehož si stěžovatel musel být dle kontextu celého případu vědom.“ I v tomto případě Ústavní soud stížnost zamítl a potvrdil tak rozhodnutí kárného soudu.¹⁵⁰

5.4 Východiska pro posouzení jednotlivých případů a povaha vztahů uživatelů sociálních sítí

„Sociální sítě byly původně navrženy jako nástroj pro komunikaci. Tu můžeme tradičně považovat za určitý za soukromý a chráněný prostor. Avšak kvůli vlastní povaze sociálních sítí je, resp. může být tato komunikace dostupná širší veřejnosti.¹⁵¹ Jakmile se takové informace stanou

---

¹⁵⁰ Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 08.11.2016 sp. zn. II. ÚS 2490/15 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-1-15]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

¹⁵¹ “Povaha sociální sítě Facebook není dle názoru Ústavního soudu jednoznačně soukromá či veřejná. Vždy záleží na konkrétních uživatelích, jakým způsobem si míru soukromí na svém profilu, případně přímo u jednotlivých příspěvků, nastaví. Teoreticky může uživatel prostřednictvím této sítě komunikovat pouze s jediným dalším uživatelem, a to aniž by tuto komunikaci mohli vidět, či do ní zasahovat, ostatní uživatelé. Taková komunikace by pak jistě mohla být považována za ryze soukromou, byť uskutečněnou prostřednictvím sociální sítě využívané miliardou uživatelů (...).” Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 30.10.2014 sp. zn.

veřejnými, způsob jejich použití již není pod kontrolou konkrétního uživatele. Toto základní dilema je ústředním bodem etické debaty, z níž se odvíjí několik dalších etických otázek. Tyto etické otázky lze rozdělit podle pěti základních obecných kritérií:

- (1) kdo si informace ze sociálních sítí prohlíží;
- (2) jak se k informacím ze sociálních sítí přistupuje (resp. za jakých podmínek jsou tyto informace přístupné);
- (3) za jakým účelem se informace ze sociálních sítí používají;
- (4) jaká kritéria se používají pro posuzování informací ze sociálních sítí;
- a (5) jaká je to povaha „vztahů“ na sociálních sítích.¹⁵²

V článku „Soudci a online sociální sítě“ od autorů John S. Summers a Maureen P. Smith nalezneme srovnání vztahů („přátelství“) soudců mimo sociálních sítí (tedy před počátkem této éry) a v prostředí sociálních sítí. „Obecně soudy berou v úvahu blízkost přátelství s relevantními osobami (v daném případě) při určování, zda je vyloučení pro podjatost vhodné. Potkávají-li se tyto osoby občasně například na společenských akcích profesních komor nebo při různých vzdělávacích či vědeckých událostech, neznamená to samo o sobě, že by tím nutně musela být ohrožena soudcova nestrannost a že by měl z projednávání věci být vyloučen; to vyplývá zejména z předpokladu, že takový vztah je spíše vztahem známostním, nikoliv blízkým, přátelským.“¹⁵³

„Shoda bude bezpochyby panovat v tom, že přátelský, tj. blízký vztah soudce ke straně nebo jejímu zástupci, představuje ohrožení soudcovy nestrannosti. (...) Při hledání odpovědi na otázku, kdy sociálně-mediální přátelství může znamenat riziko pro soudcovské povinnosti, posoudíme nejprve

---

III. ÚS 3844/13 - 1 In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-1-15]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

„Soudci musí předpokládat, že všechna prohlášení učiněná na sociálních sítích se dostanou k nejširšímu možnému publiku bez ohledu na to, jaká omezení zobrazení nebo nastavení soukromí soudce použije. Je tomu tak proto, že pro uživatele sociálních médií je někdy obtížné zjistit, jak daná technologie funguje, technologie nefunguje přesně tak, jak je inzerováno, výchozí nastavení technologie se v průběhu času mění nebo se jedná o kombinaci výše uvedeného.“ CJEO Expedited Opinion: SOCIAL MEDIA POSTS ABOUT THE LAW, THE LEGAL SYSTEM, OR THE ADMINISTRATION OF JUSTICE. CALIFORNIA SUPREME COURT COMMITTEE ON JUDICIAL ETHICS OPINIONS [online]. 28. 4. 2021 [cit. 2023-01-21]. Dostupné z: <https://www.judicialethicsopinions.ca.gov/wp-content/uploads/CJEO-Expedited-Opinion-2021-042.pdf>.

¹⁵² Legal and Ethical Issues Regarding Social Media and Pharmacy Education. CAIN, Jeff a Joseph L. FINK. *American Journal of Pharmaceutical Education* [online]. University of Kentucky College of Pharmacy, 15. 12. 2010 [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://www.ajpe.org/content/ajpe/74/10/184.full.pdf>.

¹⁵³ SUMMERS, John S. a Maureen P. SMITH. *Judges and Online Social Networking* [online]. Bloomberg BNA [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: https://www.hangle.com/wp-content/uploads/2016/08/Summers-Smith_Judges_and_Social_Networking.pdf.

*povahu přátelství jako takového, či přesněji, posoudíme, jakým způsobem lze dojít konstatování, že míra blízkosti činí ze vztahu vztah natolik výjimečný, že bychom jej označili za přátelský a požadovali soudcovo vyloučení. Následně se nabízí vzít v tutéž úvahu sociálně-mediální přátelství.*¹⁵⁴

Vztah (nehledě na to, jak je na dané platformě nazván – viz třetí odrážku níže) na sociálních sítích má však ale několik potenciálně odlišných aspektů od tradičního přátelství mimo tyto sítě:

- Mimo sociální sítě má soudce kontrolu nad tím, co říká a dělá, ovšem online se při nedostatečném nastavení soukromí může stát, že na stránku, resp. profil daného soudce budou publikovat obsah i další lidé. Tomu se dá předejít nastavení soukromí.
- Na sociálních sítích může dojít k tomu, že komunikaci soudce s jinou osobou bude bez jeho souhlasu přeposlána, resp. sdílena s jinými osobami. Ovšem něco takového je stejně možné i při používání e-mailu. Pokud se soudci takové online komunikace účastní, měli by si být těchto rizik vědomi.
- Sociální sítě používají různá označení pro vztahy uživatelů, na Facebooku může být soudce „přítelem“ jiného člena; na síti LinkedIn je to „spojení“.¹⁵⁵
- *„Tedy důležité je vnímat nejen slovníkovou definici těchto slov, ale také to, co členství v síti a jak její členové, resp. uživatelé vnímají své vztahy v síti.*¹⁵⁶

Obsah vztahu uživatelů sociálních sítí (jak jej vnímají ti, kteří danou sociální síť užívají) představuje důležitý předpoklad, z něhož lze při hodnocení takových vztahů vycházet; utváří jej zejména koncepce, struktura či technické provedení dané sociální sítě, ale také významně způsob, jakým postupně začnou uživatelé síť využívat, to se může po čase vyvíjet i s tím, jak se rychle mění funkce a technické provedení dané sociální sítě.

Na počátku éry sociálních sítí byl v americkém státě Florida uplatňován přístup, kdy byl soudce z projednávání případu automaticky vyloučen, pokud byl zástupce jedné ze stran „přítelem“ soudce na Facebooku. Menšina tehdejší Florida Supreme Court Judicial Ethics Advisory měla ohledně pojmu „přítel“ na Facebooku však jiný názor. *„Menšina dospěla k závěru, že stránky sociálních sítí*

---

¹⁵⁴ FRIEDEL, Tomáš. Soudce a sociální média. *Wolters Kluwer: Soudce* [online]. 5. 9. 2016 [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/7/211527/1/2?rem=soci%C3%A1ln%C3%AD%20m%C3%A9dia#>.

¹⁵⁵ A například na sítích Twitter nebo Instagram to jsou „sledující“.

¹⁵⁶ SUMMERS, John S. a Maureen P. SMITH. *Judges and Online Social Networking* [online], pozn. 153, [cit. 2023-01-15].

se staly natolik všudypřítomnými, že výraz „přítel“ na těchto stránkách nemá stejný význam jako v době před nástupem internetu; že dnes výraz „přítel“ na stránkách sociálních sítí pouze vyjadřuje sdělení, že takto označená osoba je v seznamu kontaktů uživatele a že takové označení nevyjadřuje, že osoba je „přítelem“ v tradičním smyslu, tj. osobou, kterou k jiné osobě pojí city náklonnosti nebo osobní úcty. V tomto smyslu menšina dospěla k závěru, že zástupce (právník), který může být „přítelem“ soudce na sociální síti, nevyvolává dojem, že tato osoba je v pozici, kdy může soudce ovlivňovat, a neporušuje tak floridský kodexu chování soudců.¹⁵⁷

„Při posuzování soudcova sociálně-mediálního přátelství bychom se mohli zajímat například o následující otázky:

- 1) Jak často se soudce a osoba na stránky sociálního média přihlašuje?
- 2) K jakému účelu a jakým způsobem soudce a osoba stránku na sociálních médiích využívají?
- 3) Jsou sami přispěvateli, či stránku využívají zejména k tomu, aby mohli sledovat příspěvky jiných? Pokud přispívají, jaký charakter mají jejich příspěvky?
- 4) Kolik přátel (kontaktů, spojení) soudce a osoba na sociálním médiu mají?
- 5) Kdo jsou přátelé soudce a osoby? Výhradně rodinní příslušníci, bližší i vzdálenější známí, kdokoliv, kdo o přátelství osoby či soudce požádá?
- 6) Jak přísně nastavenou ochranu soukromí soudce a osoba vůči sobě na sociální síti uplatňují?
- 7) Reagují soudce a osoba vzájemně na své příspěvky na sociálních médiích? Jakého charakteru jsou tyto reakce?
- 8) Jak dlouho jsou soudce a osoba v sociálně-mediálním přátelství?¹⁵⁸

Uvedeme si dva běžné příklady, které představují spíše nízké riziko z hlediska sociálně-mediálního přátelství, a pokusíme se je zhodnotit.

Příklad č. 1	Soudce je uživatel sociální sítě Facebook.
1) Četnost přihlašování:	Přihlašuje se několikrát týdně, primárně prostřednictvím webového prohlížeče.

¹⁵⁷ BROWNING, John G. Why Can't We Be Friends? Judges' Use of Social Media. *University of Miami Law Review: Volume 68 Number 2 (Winter 2014)* [online]. Miami, Florida, USA, 1. 1. 2014 [cit. 2023-01-21]. Dostupné z: <https://repository.law.miami.edu/umlr/vol68/iss2/9>.

¹⁵⁸ FRIEDEL, Tomáš. Soudce a sociální média. *Wolters Kluwer: Soudce* [online], pozn. 154, [cit. 2023-01-15].

2) Účel užívání sítě:	Prostřednictvím „přátelství“ může být soudce v kontaktu se svými známými a přáteli z rodinného, vysokoškolského nebo ze zájmových skupin (například skupina občanů obce, ve které soudce žije, a skupina osob se zájmem o značení turistických tras). Soudce na svém profilu ani neuvádí, že je soudcem, resp. kde pracuje.
3) Množství příspěvků soudce:	Soudce sám publikuje malý množství příspěvků na svém profilu, většinou se jedná o fotografie z nově označené turistické trasy, tedy své volnočasové aktivity. Příležitostně je označen na fotografii od členů své rodiny nebo na blahopřání k životním jubileím (jako narozeniny).
4) Počet uživatelů ve spojení se soudcem:	Ve spojení je soudce asi s 300 uživateli této sítě.
5) Charakteristika uživatelů ve spojení se soudcem:	Tvoří je bývalí spolužáci, kolegové z vysoké školy, známí ze zahraničí, spoluobčané obce, ve které soudce bydlí, a jeho příbuzní.
6) Úroveň nastavení soukromí:	Soudce publikuje příspěvky pouze pro okruh svých přátel, podle nastavení soukromí musí každý příspěvek, ve kterém je označen, schválit. Sekci „To se mi líbí“ s výčtem stránek, které soudce sleduje, je neveřejný,
7) Povaha vzájemné interakce soudce a dalšího uživatele:	Primárně se jedná o nástroj ke komunikaci v rámci chatů 1:1 nebo skupinových chatů. Případně o výměnu informací v komentářích pod příspěvky. Soudce se nevyjadřuje na svém profilu nebo v komentářích k tématům, která se týkají soudních případů nebo politiky, drží se pouze rodinných, přátelských a zájmových témat.
8) Délka vztahu soudce a dalšího uživatele:	Rozličná, soudce je uživatel dlouhodobě, u většiny uživatelů nelze bez toho, aniž by někdo systematicky monitoroval okruh soudcových „přátel“, zjistit, jak dlouho je ve spojení s jinými „přáteli“.
Hodnocení příkladu č. 1 a soudcova sociálně-mediálního přátelství :	Popsaný příklad se jeví jako nepříliš rizikový. Soudce danou síť využívá primárně k udržení si kontaktů s rodinou, přáteli a známými, věnuje se pouze zájmové činnosti. Za těchto předpokladů je minimální riziko, že se soudce dopustí jednání v rozporu s principy soudcovské profesní etiky.

Příklad č. 2	Soudce je uživatel sociální sítě Instagram.
1) Četnost přihlašování:	Přihlašuje se denně, resp. je přihlášen trvale prostřednictvím svého telefonu.
2) Účel užívání sítě:	Soudce se ve svém volném čase věnuje vaření a pečení. Na sociální síti publikuje obrázky a videa související s touto aktivitou. Většina příspěvků obsahuje pokrmy, menší část soudcovy osobní fotografie. Profil se jmenuje „Soudce v zástěře“.
3) Množství příspěvků soudce:	Soudce publikuje několik příspěvků týdně, a to jako klasické příspěvky na profilu, tak prostřednictvím funkce Stories, takto dokumentuje i proces přípravy jednotlivých pokrmů.

4) Počet uživatelů ve spojení se soudcem:	Sám soudce sleduje cca 500 profilů, z nichž naprostá většina je zaměřena na vaření a pečení, zbylé profily jsou osoby z okruhu soudcova přátel.
5) Charakteristika uživatelů ve spojení se soudcem:	Soudce je sledován na této síti několika tisíci uživateli, kteří jej sledují primárně pro výsledky jeho volnočasové aktivity, nikoliv proto, že je soudce.
6) Úroveň nastavení soukromí:	Všechny příspěvky jsou publikovány veřejně.
7) Povaha vzájemné interakce soudce a dalšího uživatele:	Soudce s těmito uživateli prakticky na síti nevystupuje (ve smyslu publikování společných fotografií). Uživatelům odpovídá na komentáře a případně na zprávy. Vzhledem k povaze sítě, která umožňuje mít prakticky anonymní profily, soudce ani nemusí nebo někdy nemůže vědět, kdo jsou osoby, s nimiž takto interaguje.
8) Délka vztahu soudce a dalšího uživatele:	Rozličná, soudce je uživatel dlouhodobě, u většiny uživatelů nelze bez toho, aniž by někdo systematicky monitoroval okruh soudcových „sledujících“ a „sledovaných“, zjistit, jak dlouho je ve spojení s jinými uživateli.
Hodnocení příkladu č. 2 a soudcova sociálně-mediálního přátelství:	Hodnocení je obdobné prvnímu popsanému příkladu, přičemž můžeme se domnívat, že riziko je zde ještě nižší, spíše minimální.

V obou uvedených případech tedy vycházíme z předpokladu, že soudci sociální sítě používají primárně pro účely primárně nesouvisející s jejich profesí.¹⁵⁹

K užívání sociálních sítí (a tedy i formování online vztahů, přátelství nebo spojení) můžeme přistupovat buď spíše otevřeně – podporovat jejich užívání soudci (integrativní přístup), nebo naopak hledat způsoby, jakým je spíše omezit (restriktivní přístup). Vyjdeme-li z předpokladu, že většina uživatelů sociálních sítí rozumí tomu, že online přátelství neznámá totéž jako přátelství, jak jej vnímáme mimo prostor sociálních sítí, můžeme uzavřít, že samo o sobě takové online přátelství nepředstavuje ohrožení soudcovské nestrannosti.¹⁶⁰

¹⁵⁹ „Například ve Francii si řada soudců získala na Twitteru velké množství příznivců, protože tweetování ze soudní síně se stalo populárním. Dva francouzští soudci však v roce 2012 vyvolali kontroverzi svými pokusy o vtipné tweety uprostřed soudního procesu za pokus o vraždu v jihozápadním městě Mont-de-Marsan. Jeden ze soudců, „Ed“, tweetoval o tom, že uškrtil předsedu soudu při otevřeném jednání, a poté z „rozčilení“ hovořil o zabití jiného člena soudu. Jiný soudce na Twitteru zveřejnil dotaz, v němž se zajímal o možnost zřadit svědka. Tyto tweety nezůstaly bez povšimnutí místního tisku a brzy regionální soudní orgány zahájily formální vyšetřování tweetujících soudců. Oba soudci své twitterové účty zrušili, což vedlo k pobouření tisíců jejich twitterových příznivců. Jeden z těchto sledujících kritiku soudců odsoudil s tím, že soudci přijali taková opatření v nastavení svých profilů, jako je používání pseudonymů a zdržení se uvádění mnoha podrobností o případu.“ ROWNING, John G. Why Can't We Be Friends? Judges' Use of Social Media. *University of Miami Law Review: Volume 68 Number 2 (Winter 2014)* [online], pozn. 155, [cit. 2023-01-21].

¹⁶⁰ FRIEDEL, Tomáš. Soudce a sociální média. *Wolters Kluwer: Soudce* [online], pozn. 154, [cit. 2023-01-15].

ZÁVĚR

Abychom se mohli věnovat v této práci vztahu sociálních sítí a soudce (coby jejich uživatele), pojednali jsme o pojmu etika a souvisejících pojmech a věnovali se detailněji oblasti profesní etiky soudců.

Ačkoliv řada sociálních sítí existuje více než desetiletí, zatímco nové postupně vznikají, jejich podoba a způsob fungování se vlastně neustále vyvíjejí v reakci na technologický rozvoj, rostoucí počet uživatelů a jiné relevantní trendy a uživatelskou poptávku.

V úvodu jsme si položili několik otázek, na něž jsme postupně hledali odpověď. Nastínili jsme mnohá doporučení obecného charakteru jako nastavení soukromí a bezpečnosti. Uvedli jsme příklady užívání sociálních sítí, které nepředstavuje ohrožení soudcovské etiky, nebo naopak takové příklady, které demonstrovaly nevhodné užívání sociálních sítí nebo jiných online komunikačních platform.

Na jedné straně máme k dispozici etické kodexy a další doporučení, z nichž mohou všichni soudci při užívání sociálních sítí vycházet, na straně druhé jejich použitelnost se odvíjí i od toho, jakým způsobem budou jednotliví uživatelé sociálních sítí chápat, jak daná síť funguje, aby se nestalo, že z nevědomosti ji budou používat způsobem, který by mohl být neetický.

Významným tématem jsou vztahy uživatelů sociálních sítí a míra jejich relevance. Pokud jde o vnímání „přátelství“ na sociálních sítích, převažuje názor, že jej nelze ztotožňovat bez dalšího s tradičním přátelstvím mimo tyto sítě.

Současná pravidla a doporučení týkající se užívání sociálních sítí můžeme hodnotit jako vhodná a přiléhavá. Neodpovídají nám však přímo na otázku, nakolik by přístup k sociálním sítím měl být volný, resp. otevřený, nebo naopak restriktivní, zůstávají tedy stále spíše v rovině teoretické, která ale může otevírat prostor pro odlišné přístupy. Je možné, že někteří uživatelé z řad soudců zvolí menší riziko ve formě přístupu restriktivního, i v opačném případě lze však najít způsoby, jak nové technologie používat a nedostat se tak do rozporu se soudcovskou profesní etikou.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použité literatury

- ANZENBACHER, Arno. *Úvod do etiky*. Praha: Academia, 2001, c1994. ISBN 80-200-0917-5.
- BAHÝLOVÁ, L., FILIP, J., MOLEK, P., PODHRÁZKÝ, M., SUCHÁNEK, R., ŠIMÍČEK, V., VYHNÁNEK, L. *Ústava České republiky: Komentář*. [Systém ASPI]. Nakladatelství Linde [cit. 2021-09-28]. ASPI_ID KO1i1993CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- BAROŠ, J., HERC, T., JÄGER, P., LANGÁŠEK, T., MAJERČÍK, L., MATOUŠEK, L., MLSNA, P., POPOVIČOVÁ, L., POSPÍŠIL, I., RYCHETSKÝ, P., UHL, P. *Ústava České republiky: Komentář*. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-12]. ASPI_ID KO1_1993CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- HERZOGOVIÁ, Zuzana. *Základy filosofie a profesní etiky*. Praha: Policejní akademie České republiky, 1997. ISBN 80-859-8142-4.
- HUBER, Wolfgang. *Etika: základní otázky života*. Praha: Vyšehrad, 2016. ISBN 978-80-7429-642-0.
- JANKOVSKÝ, Jiří. *Etika pro pomáhající profese*. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-725-4329-6.
- JANOTOVÁ, Helena, Karel SCHELLE a Ilona SCHELLEOVÁ. *Profesní etika*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. ISBN 80-868-6142-2.
- KYSELA, Jan a Jana ONDŘEJKOVÁ. *Jak se píše o soudech a soudcích: soudní moc v mezioborové perspektivě*. Praha: Leges, 2012. Teoretik. ISBN 978-80-87576-40-3.
- MOLITERNO, James E., Paul D. PATON, Martin KOPA, Maxim TOMOSZEK a Vítězslav DOHNAL. *Globální problémy profesní etiky právníků*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-838-4.
- SKŘEJPEK, Michal. *Právní stav a právní profese v minulosti*. Praha: Havlíček Brain Team, 2007. ISBN 978-809-0360-990.
- SOBEK, Tomáš. *Právní etika*. Praha: Leges, 2019. Teoretik. ISBN 978-80-7502-333-9.

- SOKOL, Jan. *Etika a život: pokus o praktickou filosofii*. Praha: Vyšehrad, 2010. ISBN 978-807-4290-633.
- THOMPSON, Mel. *Přehled etiky*. Praha: Portál, 2004. Filozofie (Portál). ISBN 80-717-8806-6.

Seznam použitých internetových zdrojů

- BIČOVSKÝ, Jaroslav. Pokleslost justice a její obroda. *Soudce* [online]. Identifikační číslo ASPI: LIT212902CZ: Wolters Kluwer, 2007(7) [cit. 2021-09-26]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/7/212902/1/2>.
- BLACKFORD, Meghan. BODY IMAGE AND SOCIAL MEDIA QUESTIONNAIRE. *FHE Health* [online]. 2020 [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: <https://fherehab.com/news/bodypositive/>.
- BROWNING, John G. Why Can't We Be Friends? Judges' Use of Social Media. *University of Miami Law Review: Volume 68 Number 2 (Winter 2014)* [online]. Miami, Florida, USA, 1. 1. 2014 [cit. 2023-01-21]. Dostupné z: <https://repository.law.miami.edu/u/mlr/vol68/iss2/9>.
- Co je korupce. *Policie České republiky* [online]. 2021 [cit. 2021-04-07]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/co-je-korupce.aspx>.
- Council of Europe publishes Magna Carta of judges: Press Release. *Council of Europe: Directorate of Communication* [online]. Štrasburk, 2010 [cit. 2021-07-04]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/090000168071f0ab>.
- České soudy a sociální sítě: Od Twitteru po Instagram. *Nejvyšší soud* [online]. 2021 [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: https://www.nsoud.cz/Judikatura/ns_web.nsf/web/Proverejnostamedia~Napsalionas~Ceske_soudy_a_socialni_site__Od_Twitteru_po_Instagram~?openDocument&lng=CZ.
- Daily time spent on social networking by internet users worldwide from 2012 to 2020. *Statista* [online]. 2021 [cit. 2021-10-03]. Dostupné z: <https://www.statista.com/statistics/433871/daily-social-media-usage-worldwide/>.

- Důvěra v nejvyšší soudní instituce se oproti loňskému roku mírně snížila. Praha: *Ústav empirických výzkumů, z.ú.* [online]. 2019 [cit. 2021-09-27]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/duvera-v-nejvyssi-soudni-institute-se-oproti-lonskemu-roku-mirne-snizila/>.
- Etické meze působení soudce na sociálních sítích. DERKA, Ladislav. *Soudcovská unie ČR: Etický soud Soudcovské unie* [online]. Praha, 24. 5. 2017 [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://www.soudci.cz/o-nas/eticke-zasady-chovani-soudce.html>.
- Etické zásady chování soudce. *Soudcovská unie ČR* [online]. Brno, 26. 11. 2005 [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://www.soudci.cz/o-nas/eticke-zasady-chovani-soudce.html>.
- Etický kodex. *Asociace inovativního farmaceutického průmyslu* [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://www.aifp.cz/cs/eticky-kodex/>.
- Etický kodex: Etické zásady chování soudce. *ANGYALOSSY, HAVELEC A KOL. Nejvyšší soud České republiky* [online]. Brno, 6. 2020 [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: [https://www.nsoud.cz/judikatura/ns_web.nsf/0/480C6A02F818B1DCC12586B00029183B/\\$file/ETICK%C3%9D%20KODEX%20\(2\).pdf](https://www.nsoud.cz/judikatura/ns_web.nsf/0/480C6A02F818B1DCC12586B00029183B/$file/ETICK%C3%9D%20KODEX%20(2).pdf).
- Etika. *Sociologická encyklopedie* [online]. 2020 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Etika>.
- Evropská komise. *Politiky Evropské komise: Civil justice* [online]. [cit. 2021-09-27]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/civil-justice_cs.
- Evropská komise. *Politiky Evropské komise: Criminal justice* [online]. [cit. 2021-09-27]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/criminal-justice_cs.
- Evropská komise. *Politiky Evropské komise: Digitalisation of justice* [online]. [cit. 2021-09-27]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/digitalisation-justice_cs.
- Facebook. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2021 [cit. 2021-09-28]. Dostupné z:

<https://en.wikipedia.org/wiki/Facebook#2006%E2%80%932012: Public access, Microsoft alliance, and rapid growth>.

- FRIEDEL, Tomáš. Soudce a sociální média. *Wolters Kluwer: Soudce* [online]. 5. 9. 2016 [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/7/211527/1/2?rem=soci%C3%A1ln%C3%AD%20m%C3%A9dia#>.
- GARETT, Renee, Sam LIU a Sean D. YOUNG. *The relationship between social media use and sleep quality among undergraduate students* [online]. 2017, 21(2), 163-173 [cit. 2021-10-03]. ISSN 1369-118X. Dostupné z: doi:10.1080/1369118X.2016.1266374 a také na <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5881928/>.
- HAWI, Nazir S. a Maya SAMAHA. The Relations Among Social Media Addiction, Self-Esteem, and Life Satisfaction in University Students. *Social Science Computer Review* [online]. 2017, 35(5), 576-586 [cit. 2021-10-13]. ISSN 0894-4393. Dostupné z: doi:10.1177/0894439316660340 a také na https://www.researchgate.net/publication/306048463_The_Relations_Among_Social_Media_Addiction_Self-Esteem_and_Life_Satisfaction_in_University_Students.
- Hodnocení českého soudnictví. Praha: *Ústav empirických výzkumů*, z.ú. [online]. 2019 [cit. 2021-09-27]. Dostupné z: <https://www.stem.cz/hodnoceni-ceskeho-soudnictvi/>.
- Charta základních principů evropské advokacie a etický kodex advokátů evropské unie. *Česká advokátní komora* [online]. CCBE, 2008 [cit. 2021-09-26]. Dostupné z: https://www.cak.cz/assets/cz_deon_coc.pdf.
- Individuals using the internet for participating in social networks. *Eurostat Data Browser* [online]. 2021 [cit. 2021-10-12]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tin00127/default/table?lang=en>.
- In Emerging Economies, Smartphone and Social Media Users Have Broader Social Networks: 2. Social media users more likely to interact with people who are different from them. *Pew Research Center* [online]. 2019 [cit. 2021-10-03]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/internet/2019/08/22/social-media-users-more-likely-to-interact-with-people-who-are-different-from-them/>.

- Internetová jazyková příručka: Profese. Praha: *Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.* [online]. 2008–2021 [cit. 2021-05-15]. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=profese>.
- LEE, Katrina. Your Honor, On Social Media: The Judicial Ethics Of Bots And Bubbles. *Nevada Law Journal* [online]. Nevada, USA, 28. 5. 2019 [cit. 2023-01-21]. Dostupné z: <https://scholars.law.unlv.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1794&context=nlj>.
- Legal and Ethical Issues Regarding Social Media and Pharmacy Education. CAIN, Jeff a Joseph L. FINK. *American Journal of Pharmaceutical Education* [online]. University of Kentucky College of Pharmacy, 15. 12. 2010 [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://www.ajpe.org/content/ajpe/74/10/184.full.pdf>.
- LEVENSON, Jessica C., Ariel SHENSA, Jaime E. SIDANI, Jason B. COLDITZ a Brian A. PRIMACK. The association between social media use and sleep disturbance among young adults. *Preventive Medicine* [online]. 2016, 85, 36-41 [cit. 2021-10-03]. ISSN 00917435. Dostupné z: doi:10.1016/j.ypmed.2016.01.001 a také na <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4857587/>.
- LIN, Liu yi, Jaime E. SIDANI, Ariel SHENSA, et al. ASSOCIATION BETWEEN SOCIAL MEDIA USE AND DEPRESSION AMONG U.S. YOUNG ADULTS. *Depression and Anxiety* [online]. 2016, 33(4), 323-331 [cit. 2021-10-03]. ISSN 10914269. Dostupné z: doi:10.1002/da.22466 a také na <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4853817/>.
- Magna Charta soudců: Základní principy. *Council of Europe: Poradní sbor evropských soudců (ang. CCJE)* [online]. Štrasburk, 2010 [cit. 2021-07-04]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/magna-charta-of-judges-translated-in-czech-magna-charta-soudcu/16807bbae9>.
- MARTENS, Bertin, Luis AGUIAR WICHT, Maria Estrella GOMEZ HERRERA a Frank MULLER-LANGER. The digital transformation of news media and the rise of disinformation and fake news. *European Commission: EU Science Hub* [online]. 2018 [cit. 2021-10-03]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/digital-transformation-news-media-and-rise-disinformation-and-fake-news>.
- Measuring the Degree of Corporate Social Media Use. *International Journal of Market Research* [online]. 2015 [cit. 2021-09-28]. Dostupné z: DOI:10.2501/IJMR-2015-018 a také

na

https://www.researchgate.net/publication/283073224_Measuring_the_Degree_of_Corporate_Social_Media_Use.

- MedTech Europe Code of Ethical Business Practice. *MedTech Europe* [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://www.medtecheurope.org/resource-library/medtech-europe-code-of-ethical-business-practice/>.
- Morálka. *Sociologická encyklopedie* [online]. 2020 [cit. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Mor%C3%A1lka>.
- Praktický průvodce soudce pro užívání sociálních sítí: v kontextu střední a východní Evropy: CEELI INSTITUTE REPORT. *CEELI Institute, o.p.s.* [online]. Praha, 1. 2020 [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: <https://ceeliinstitute.org/wp-content/uploads/2020/03/SoMeGuidelines-CZ.pdf>.
- ROBINSON, Lawrence a Melinda SMITH. Social Media and Mental Health. *HelpGuide* [online]. 2021 [cit. 2021-10-03]. Dostupné z: <https://www.helpguide.org/articles/mental-health/social-media-and-mental-health.htm>.
- Social media. *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2021 [cit. 2021-09-28]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Social_media.
- Social Media Fact Sheet. *Pew Research Center* [online]. 2021 [cit. 2021-10-03]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/internet/fact-sheet/social-media/>.
- Sociální média v roce 2020: Přehled zásadních trendů na sociálních sítích pro brandovou komunikaci. *GroupM* [online]. 2020 [cit. 2021-09-28]. Dostupné z: <https://www.h1.cz/upload/680-social-trendy-2020-groupm.pdf>.
- Sociální síť (sociologie). *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2021 [cit. 2021-09-28]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Soci%C3%A1ln%C3%AD_s%C3%AD%C5%A5_\(sociologie\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Soci%C3%A1ln%C3%AD_s%C3%AD%C5%A5_(sociologie)).
- Sociální síť. 2021: *you connected* [online]. [cit. 2021-10-03]. Dostupné z: <https://www.internetembezpecne.cz/internetem-bezpecne/socialni-media/socialni-site/>.
- Stanovy Soudcovské unie ČR: Úplné znění podle stavu k 18. 10. 2015 po změnách provedených Shromážděním delegátů konaným v Českých Budějovicích ve dnech 16. – 17.

10. 2015. *Soudcovská unie ČR* [online]. České Budějovice, 18. 10. 2015 [cit. 2023-01-13]. Dostupné z: <https://www.soudci.cz/o-nas/stanovy-soudcovske-unie-cr.html>.
- SU ČR. *Soudcovská unie ČR* [online]. 2023 [cit. 2023-01-13]. Dostupné z: <https://www.soudci.cz/o-nas/su-cr.html>.
  - SUMMERS, John S. a Maureen P. SMITH. *Judges and Online Social Networking* [online]. Bloomberg BNA [cit. 2023-01-15]. Dostupné z: https://www.hangleyley.com/wp-content/uploads/2016/08/Summers-Smith_Judges_and_Social_Networking.pdf.
  - Teens, Technology and Friendships: Video games, social media and mobile phones play an integral role in how teens meet and interact with friends. *Pew Research Center* [online]. 2015 [cit. 2021-10-03]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/internet/2015/08/06/teens-technology-and-friendships/>.
  - The Bangalore Principles of Judicial Conduct. *Organizace spojených národů* [online]. 2002 [cit. 2021-07-04]. Dostupné z: https://www.un.org/ruleoflaw/files/Bangalore_principles.pdf.
  - The Bangalore Principles of Judicial Conduct. *Organizace spojených národů* [online]. Vídeň: United Nations Office on Drugs and Crime, 2018 [cit. 2021-09-30]. Dostupné z: https://www.unodc.org/res/ji/import/international_standards/bangalore_principles/bangalore_principles.pdf.

Seznam použitých právních předpisů

- Nařízení č. 275/2016 Sb., o oblastech vzdělávání ve vysokém školství. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-05]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-05]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- Zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu. In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-04]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

- Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích). In [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2021-10-04]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

Seznam použité judikatury

- Nález (ÚS) Ústavní soud - plénium ze dne 18.06.2002 sp. zn. Pl. ÚS 7/02 - 1 In [Systém ASPI]. *Wolters Kluwer* [cit. 2021-10-13]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- Nález (ÚS) Ústavní soud - plénium ze dne 11.06.2003 sp. zn. Pl. ÚS 11/02 In [Systém ASPI]. *Wolters Kluwer* [cit. 2021-09-29]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- Nález (ÚS) Ústavní soud - plénium ze dne 11.01.2005 sp. zn. Pl. ÚS 37/03 In [Systém ASPI]. *Wolters Kluwer* [cit. 2021-09-26]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 27.10.2004 sp. zn. I. ÚS 370/04 In [Systém ASPI]. *Wolters Kluwer* [cit. 2021-10-12]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- Nález (ÚS) Ústavní soud - plénium ze dne 10.07.2014 sp. zn. Pl. ÚS 28/13 - 3 In [Systém ASPI]. *Wolters Kluwer* [cit. 2021-09-29]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 30.10.2014 sp. zn. III. ÚS 3844/13 - 1 In [Systém ASPI]. *Wolters Kluwer* [cit. 2023-1-15]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 05.09.2016 sp. zn. I. ÚS 2617/15 - 1 In [Systém ASPI]. *Wolters Kluwer* [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 08.11.2016 sp. zn. II. ÚS 2490/15 - 1 In [Systém ASPI]. *Wolters Kluwer* [cit. 2023-1-15]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.
- Nález (ÚS) Ústavní soud - senát ze dne 11.04.2017 sp. zn. IV. ÚS 2609/16 - 1 In [Systém ASPI]. *Wolters Kluwer* [cit. 2022-12-11]. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE V ČESKÉM JAZYCE, ABSTRAKT V ČESKÉM JAZYCE A 3 KLÍČOVÁ SLOVA V ČESKÉM JAZYCE

- Titul:** Profesní etika soudců v České republice
- Podtitul:** Role sociálních sítí v životě soudce
- Abstrakt:** Tato diplomová práce se věnuje tématu profesní etiky soudců v české republice se zaměřením na roli sociálních sítí v životě soudce. Nastiňuje nejprve pojmy etiky, morálky a profesní etiky soudců (předpoklady pro výkon funkce, povinnosti soudce obecně, nezávislost a nestrannost soudce, mimoprávní aspekty vlivu na soudce, téma korupce a platů soudců, základní principy a jejich odraz v mezinárodním právu a otázku inkompability). Kromě vymezení a kategorizace sociálních sítí (dle různých přístupů, zejména zaměření na komunikační platformy a multimediální platformy) se práce zaměřuje na jejich pozitivní aspekty, potenciál zejména ve vzdělávání a rovněž na negativní aspekty (například dopady na psychické zdraví); uvedena jsou i doporučení, která lze zvolit pro snížení rizik spojených s užíváním sociálních. Práce rozebírá české etické kodexy soudců (etický kodex Soudcovské unie České republiky a etický kodex Nejvyššího soudu České republiky), pokud jde o části relevantní pro používání sociálních sítí, a doplňuje důležité stanovisko Etického soudu Soudcovské unie, které představuje nosný základ pro roli sociálních sítí v životě soudce z hlediska profesní etiky. Cílem práce je nastínit možná východiska pro posouzení jednotlivých případů a porozumět povaze vztahů uživatelů sociálních sítí a specificky soudců jako jejich uživatelů. Součástí práce je výčet možných příkladů, kdy užívání sociálních sítí nepředstavuje významné riziko, zároveň jsou uvedeny příklady užívání sociálních sítí, které naopak demonstrují jednání v rozporu s profesní etikou. Samostatná část je věnována vztahům uživatelů sociálních sítí a povaze tohoto vztahu, tedy otázce, nakolik je tento vztah podobný tradičnímu přátelství.
- Klíčová slova:** profesní etika, soudci, sociální sítě

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE V ANGLICKÉM JAZYCE, ABSTRAKT V ANGLICKÉM JAZYCE A 3 KLÍČOVÁ SLOVA V ANGLICKÉM JAZYCE

Title: Professional Ethics of Judges in the Czech Republic

Subtitle: The role of social media in the life of a judge

Abstract: This thesis focuses on the topic of professional ethics of judges in the Czech Republic with a focus on the role of social media in the life of a judge. It first outlines the concepts of ethics, morality and professional ethics of judges (prerequisites for the exercise of the office, duties of a judge in general, independence and impartiality of a judge, extra-legal aspects of influence on judges, the topic of corruption and judges' salaries, basic principles and their reflection in international law and the issue of incompatibility). In addition to defining and categorising social media (according to different approaches, in particular focusing on communication platforms and multimedia platforms), the thesis focuses on their positive aspects, their potential for education in particular, and also on their negative aspects (e.g. the impact on mental health); recommendations are also given on what can be chosen to reduce the risks associated with the use of social media. The thesis analyses the Czech codes of ethics for judges (the Code of Ethics of the Judges' Union of the Czech Republic and the Code of Ethics of the Supreme Court of the Czech Republic) in terms of the parts relevant to the use of social media, and adds an important opinion of the Court of Ethics of the Judges' Union, which provides a supporting basis for the role of social networks in the life of a judge in terms of professional ethics. The aim of the thesis is to outline possible starting points for the assessment of individual cases and to understand the nature of the relationships of social media users and specifically judges as users of social media. The thesis includes a list of possible examples where the use of social media sites does not pose a significant risk, while also providing examples of social media site use that, on the other hand, demonstrate conduct contrary to professional ethics. A

separate section is devoted to the relationships of social media users and the nature of this relationship, i.e. the question of how similar this relationship is to traditional friendship.

Key words: professional ethics, judges, and social media